

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Mediální obraz Vladimira Putina ve vybraných českých internetových periodikách v průběhu prvního roku války na Ukrajině

Vypracovala: Petra Fuková
Vedoucí práce: Mgr. Marek Šebeš, Ph.D.

České Budějovice, 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila pouze prameny a literaturu, které jsou uvedeny v seznamu citované literatury.

V Českých Budějovicích 29.6.2024

Petra Fuková

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Marku Šebešovi, Ph.D, vedoucímu mé bakalářské práce, za pomoc, kterou mi během psaní poskytl. Dále bych chtěla poděkovat své rodině, příteli a všem, kteří mě podporovali, nejen při psaní této práce, ale i během celého studia.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá mediálním obrazem ruského prezidenta Vladimira Putina ve vybraných internetových periodikách během prvního roku rusko-ukrajinského konfliktu. Vybranými portály jsou iDnes, Parlamentní listy a Protiproud. Metoda diskurzivní analýzy se stala hlavní metodou pro zpracování této práce. Práce nejprve nastiňuje, jak média ovlivňují politiku, dále představuje historické vztahy mezi Ruskem a Ukrajinou a seznamuje s osobou Vladimira Putina. Na základě výzkumů veřejného mínění dále představím obecný postoj Čechů k válce na Ukrajině. Pokračuje předložením charakteristiky diskurzivní analýzy a jednotlivých zpravodajských portálů. V poslední části představí samotný výzkum a jeho výsledky.

Klíčová slova: ruský prezident, Vladimir Putin, mediální obraz, válka na Ukrajině, diskurzivní analýza

Annotation

The Bachelor thesis focus is the media image of the Russian president Vladimir Putin in selected internet periodical during the first year of Russian-Ukrainian conflict. Selected internet medias are iDnes, Parlamentní listy and Protiproud. Discursive analysis will be the selected method used in the practical part. First thing the thesis talks about is how media influences political image, historical attitude between Russia and Ukraine and who Vladimir Putin even is. Another thing is result of the public opinion of citizens of Czech Republic on Ukrainian war. After this it characterizes the form of analysis and each of the selected medias. In the last part there is the research itself and its results.

Key words: Discursive analysis, Russian president, Vladimir Putin, media image, War in Ukraine

Obsah

Úvod.....	7
1. Teoretická část.....	8
1.1 Média jako političtí aktéři.....	8
1.2 Představení rusko-ukrajinského konfliktu.....	10
1.3 Historie ukrajinsko-ruských vztahů.....	12
1.4 Poloostrov Krym.....	17
1.5 Profil Vladimira Putina.....	19
1.6 Postoj Čechů k rusko-ukrajinské válce.....	23
2. Metodologie.....	25
2.1 Diskurzivní analýza.....	25
2.2 Vybraná média.....	28
2.2.1 iDnes.cz.....	28
2.2.2 Parlamentní listy.....	30
2.2.3 Protiproud.....	30
3. Výsledky výzkumu.....	31
3.1 iDnes.....	33
3.2 Parlamentní listy.....	35
3.3 Protiproud.....	36
3.4 Srovnání mediálních obrazů Vladimira Putina na jednotlivých portálech.....	37
Závěr.....	39
Seznam použité literatury.....	41
Seznam použitých internetových zdrojů.....	43
Seznam tabulek.....	50

Úvod

Konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou trvá v tuto chvíli již déle než dva roky. Od prvního dne se informace o něm staly ve společnosti všudypřítomné. Jaký je momentální postup armády, kolik je obětí, kde se bojuje, kdo komu zničil jakou válečnou techniku, jaké přijdou další sankce, co si o tom myslí vrcholní politici nebo obyčejní lidé a kdo za to může? Tyto informace a mnoho dalších se objevují v televizi, rádiu, novinách nebo na sociálních sítích. Udržet si v tomto množství zpráv vlastní pohled na celou situaci je opravdu obtížné. Právě proto jsem si vybrala toto téma pro svou bakalářskou práci. Média ovlivňují naše vnímání reality i způsoby, které si člověk běžně neuvědomí, a to považuji za zásadní.

Práce je rozdělena do tří hlavních kapitol – teoretická část, metodologie, analýza. V teoretické části představuje média jako politické aktéry, historii rusko-ukrajinských vztahů, osobnost Vladimira Putina nebo postoj Čechů k celému konfliktu a okolnostem, které se s ním pojí. V metodologické části popisuje metodu stanovenou pro výzkum, diskurzivní analýzu. Dále seznámí s internetovými zpravodajskými portály zařazenými do výzkumu.

Za hlavní cíl si práce klade ukázat, jak je utvářen mediální obraz Vladimira Putina během prvního roku rusko-ukrajinského konfliktu na různých zpravodajských portálech. Zároveň zkoumá, jak se jednotlivé obrazy od sebe odlišují. Informace pojící se k ruskému prezidentovi budou rozděleny na tři skupiny – pozitivní, neutrální, negativní a podle tohoto dělení by měl vzniknout celkový mediální obraz.

Hlavním pramenem pro výzkum jsou internetové zpravodajské portály iDnes, Parlamentní listy a Protiproud, odborná literatura a webové stránky, pojící se k jednotlivým tématům.

1. Teoretická část

1.1 Média jako političtí aktéři

V dnešní době hrají média v životech lidí velkou roli. Nejde jen o oblast politiky, ale v podstatě o vše, co se kolem nás děje. Udržet si odstup a dokázat rozlišovat mezi tím, kdy jsou zprávy pravdivé a neutrální a kdy ne, je velice obtížné. Dennodenně slyšíme nejrůznější zprávy. Obvykle si stačí o jedné události přečíst dva různé články, abychom se dozvěděli naprosto odlišné informace.

Pro demokratickou společnost, jakou ta naše je, lze považovat média a komunikaci za klíčové. Umožňují samotnou existenci takovéto společnosti.¹ Pokud bychom spolu neuměli komunikovat, těžko by mohl kdokoli kohokoli ovládat nebo ovlivňovat. Pro práci podstatná politická komunikace je podle Říhové a Jiráka „*přednostně spojená s mezilidskou, verbální a masovou komunikací. Podstatné rovněž je, že výměna zpráv musí mít vliv na vztah k politickému systému.*“² Obvykle se může projevat tím, že se u příjemců utváří hodnoty, které pomáhají systému prosadit potřebné cíle. Například ohledně rusko-ukrajinského konfliktu může mít pohled na jednotlivé aktéry vliv na to, koho budou Češi podporovat. Toto si můžeme ilustrovat tak, že kdyby převládala podpora Ruska a jeho prezidenta, mohlo by dojít k vyjadřování nesouhlasu s podporou Ukrajiny, což by samozřejmě ohrožovalo i politické pozice podporovatelů Ukrajiny.

Média se stala důležitým partnerem politické moci. Masová komunikace představuje nejrychlejší způsob, jak zapůsobit na velké množství lidí. Obsah předávaný masovou komunikací je obvykle produktem, který tvoří nejčastěji profesionálové zaměstnaní mediální organizací nebo lidé, kterým to tyto organizace umožnily.³ Každý politik považuje distribuci informací a utváření veřejného mínění za klíčové faktory. Pro Vladimira Putina bude jistě nejzásadnější, jak se o něm vyjadřují média v Rusku.

Vzhledem k tomu, že v demokratickém systému si určují sami lidé, kdo bude mít v rukou moc, masová média mohou ovlivnit mnoho. Dokazuje to skutečnost, že se o některých lidech v médiích mluví více a o jiných vůbec, což má reálný dopad na společenské mínění. Pokud je

¹ JIRÁK, Jan. Politická komunikace a média, Praha: Karolinum, 2000, s. 6. ISBN 80-246-0182-6.

² Tamtéž, s. 7.

³ McQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace, 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 66. ISBN 978-80-7367-574-5.

někdo neustále lidem na očích a má možnost k nim promlouvat nebo se o něm „jen“ mluví, tak se dostává do lidského podvědomí. Zároveň se obvykle najdou skupiny obyvatel, které sympatizují s lidmi, kteří propagují kontroverzní názory.

Kromě toho, že média distribuují informace mezi lidi a ovlivňují pohled daných lidí na svět, tak by měla také dohlížet. Aby mohla tuto funkci plnit, musí být co nejvíce nezávislá. Na to má vliv celkové nastavení systému v zemi. Vláda se k médiím chová v rámci konkrétního legislativního systému. Dalším důležitým faktorem je, kdo sdělovací prostředky vlastní. I v České republice se nedávno řešily změny v zákonu o střetu zájmů, který je platný již od dubna 2006. Po změně bude zakázáno „*provozovat rozhlasové a televizní vysílání a vydávat periodický tisk*“ např. senátorům, poslancům nebo prezidentovi.⁴ Tento zákon se ale nebude vztahovat na internetová média. Obecně lze říct, že se podmínky ohledně střetu zájmů zpřísňují, což souvisí i s existujícími evropskými předpisy. V roce 2023 byla přijata novela zákona a střetu zájmů, která by měla více omezit vliv politiků na média. „*Podle nové úpravy se zákaz vlastnit média nebo získávat dotace rozšiřuje i na veřejné funkcionáře v roli skutečného majitele.*“⁵ Některé mezery v legislativě ale stále zůstávají.

Mnoho událostí po celém světě se odehrává ve stejnou dobu, tudíž si média musí vybírat, které události zařadí, kolik jim věnují času, jaká bude četnost jejich opakování a mnoho dalšího. Média nás tímto způsobem ovlivňují dříve, než si to lidé uvědomí. Tím, jak média ovlivňují veřejné mínění pomocí výběru zpracovaných témat se zabývá koncept agenda-setting. Jak uvádí Tomáš Bártek: „*Teorie agenda-setting vychází z předpokladu, že důraz a význam, který je ze strany médií přikládán určitému problému, ovlivňuje způsob, jakým tento problém vnímá a přijímá publikum.*“⁶ Pomocí toho konceptu mohou média ovlivňovat, o čem lidé přemýšlení a částečně i jakým způsobem. Hlavními tématy tedy je, proč se některé informace v médiích objevují, proč jim lidé přikládají větší váhu nebo proč se stávají součástí

⁴ Zákaz vlastnictví médií politiky bude v zákoně o střetu zájmů zřejmě přísnější. Aktuálně.cz. [online]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/zakaz-vlastnictvi-medii-politiky-bude-v-zakone-o-stretu-zajm/r~e3f895320c2811eea25a0cc47ab5f122/>

⁵ KOPEČNÝ, Ondřej. Vláda slíbila zakročit proti střetu zájmů. Zatím se odváží jen k dílčím krokům. Transparency International. [online]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/vlada-slibila-zakrocit-proti-stretu-zajmu-zatim-se-odvazila-jen-k-dilcim-krokum/>

⁶ BÁRTEK, Tomáš. Maxwell McCombs: Agenda setting: nastolování agendy – masová média a veřejné mínění recenzní stať. [online]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/fss/SOCIOLOGIE/57823/26143701/26503523/MS_recenze_bartek.pdf

veřejné debaty.⁷ Pokud se nějaká událost objevuje opakovaně, lidé ji budou považovat za důležitou a dostane se do jejich vědomí, jako tomu bylo např. při konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou v roce 2022.

Koncept, který s agenda setting úzce souvisí se nazývá framing nebo-li rámování. V tomto případě již není klíčové, co média sdělují, ale jak to sdělují. „*Ve spojitosti s médii teorie framingu předpokládá, že způsob, jakým žurnalisté interpretují určité téma a jaký kontext mu přiřadí, ovlivňuje publikum v následném porozumění a hodnocení daného problému. Příkladem takových ovlivňujících faktorů může být výběr slov, použití metafor, žargonu, hlasových prostředků apod.*“⁸ Pojetí rámce napomáhá jedincům interpretovat svět. „*Událost, která jedinci nemusí být známá, je zasazena do kontextu, definována, je určován její význam.*“⁹ Konflikt na Ukrajině přilákal pozornost mnoha různých médií, tudíž je pravděpodobné, že jejich výklad daných událostí se bude lišit. Rozbořem toho, jak představují jednotlivá média ruského prezidenta Vladimira Putina, se budu věnovat dále ve své práci. Třetím konceptem, který souvisí s oběma výše zmíněnými je priming (vypíchnutí). V tomto případě jde o zviditelňování určitých tématem tím, kolik jim je věnováno času a prostoru.¹⁰ Priming obsahuje dva procesy. Prvním je nastolování agendy pomocí zaměření pozornosti společnosti na dané téma, druhým to, že se stává základem pro hodnocení dalších objektů.¹¹

1.2 Představení rusko-ukrajinského konfliktu

O konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou se mnoho lidí začalo zajímat až po ruské anexi Krymu v roce 2014. Ale samotný spor o toto území začíná již dříve. Mým cílem v následujících dvou kapitolách není podrobné popsání historického pozadí rusko-ukrajinského konfliktu, ale zdůraznění důležitých momentů, které mohou mít vliv na dnešní chápání celé situace.

⁷ JIRÁK, Jan – KÖPPOVÁ, Barbara. Masová média. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. s. 330. ISBN 978-80-262-0743-6.

⁸ Institut politického marketingu, Framing. [online]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/framing>

⁹ ČERVENKA, Jan. Agenda-setting: teoretické přístupy. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. s. 30. ISBN 978-80-7330-151-4.

¹⁰ Institut politického marketingu, Priming. [online]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/priming>

¹¹ ČERVENKA, J. Agenda-setting. s. 38.

Sám Vladimir Putin poukazuje ve svých projevech na historické vztahy obou zemí. Například na shromáždění ve Valdajském klubu¹² v roce 2016 řekl: „Vždy jsem, stejně jako dnes, považoval Rusy a Ukrajince za jeden lid. Lidé, kteří mají radikální nacionalistické názory jsou jak v Rusku, tak na Ukrajině. Když se to ale vezme, většinově jsme jeden lid, lidé sdílející stejnou historii, kulturu a jsme si etnicky velmi blízcí.“¹³

Tři dny před začátkem ruské invaze na Ukrajinu měl Vladimir Putin projev, ve kterém začíná historickými souvislostmi. Celý projev má téměř hodinu. Mimo jiné v něm říká i to, že pro Rusko není Ukrajina jen sousední zemí, ale je to neodmyslitelná součást jejich historie. Zároveň tvrdí, že soudobá Ukrajina byla plně vytvořena Ruskem.¹⁴

Další projev, který bych ráda zmínila, se uskutečnil již během rusko-ukrajinského konfliktu. Vladimir Putin vystoupil na vojenské přehlídce k výročí konce druhé světové války. Během své řeči řekl mimo jiné i to, že Západ připravoval vpád na jejich historická území včetně Krymu.¹⁵ Dále zde často argumentoval bojem proti nacismu, který Rusové zvládli již během 2. světové války, když měli velký podíl na porážce Německa. V boji proti fašismu a nacismu se musí podle Putina pokračovat i nadále.

Mediální obraz V. Putina neutvářeli pouze novináři, ale i on sám a to právě svými projevy. Všechny argumenty, které ve svých vystoupeních využívá, mají vliv na to, jak ho lidé vnímají. Pro obhajobu svých rozhodnutí někdy používá skutečné historické události, jako např. že Krymský poloostrov byl součástí Ruska. Tím, že svá tvrzení opírá o události, které se skutečně staly, může u některých lidí zlepšit svůj mediální obraz.

¹² Mezinárodní diskusní klub, který se schází každý rok. Setkávají se zde zahraniční novináři, politici a vědci. Konference pojednává o ruské zahraniční a domácí politice.

¹³ Meeting of the Valdai International Discussion Club. [online]. Dostupné z: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/53151>

¹⁴ BAHOUNKOVÁ, Petra. Putin zpochybnil státnost Ukrajiny, uznal nezávislost jejích východních území. ČT 24. [online]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/putin-zpochybnil-statnost-ukrajiny-uznal-nezavislost-jejich-vychodnich-uzemi-23079>

¹⁵ HOSENSEIDLOVÁ, Petra – ZEMAN, Drahošlav. Správné rozhodnutí a preventivní úder, řekl Putin o invazi na Ukrajinu. Jen imperiální ambice, reaguje Kyjev. ČT 24. [online]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/spravne-rozhodnuti-a-preventivni-uder-rekl-putin-o-invazi-na-ukrajinu-jen-imperialni-ambice-reaguje-20668>

1.3 Historie ukrajinsko-ruských vztahů

Národ Rusů a národ Ukrajinců jsou spolu spojeny již od samého počátku. Když v 9. st. vznikl stát zvaný Kyjevská Rus, žili tam Rusové, Ukrajinci i Bělorusové. Zakladatelem tohoto státu byl Oleg, který si za svoje hlavní město zvolil Kyjev, které mělo být „matkou měst Rusi“.¹⁶ Kyjevská Rus zažila vrchol za vlády Jaroslava Moudrého a po jeho smrti došlo k úpadku, na kterém mají velký podíl nájezdy Tatarů a Mongolů. Mongolové dobyli roku 1240 Kyjev a vyvraždili jeho obyvatele.¹⁷ Tataři si zde založili území zvané Zlatá horda, kterému musela ruská knížectví odvádět daně a byla na něm do značné míry závislá.

Ještě na konci 14. st. byla Rus rozdělena na mnoho menších celků.¹⁸ Nejvýznamnějším územím bylo Moskevské knížectví, které se v podstatě stalo nástupcem Kyjevské Rusi, jen se nacházelo směrem na severovýchod Evropy. Knížeti Ivanu III. se dokonce podařilo prolomit nadvládu Tatarů, takže se knížectví mohlo začít vyvíjet samostatně.

Území Ukrajiny se v této době dělilo hlavně mezi Moskevské knížectví a Polsko-litevský stát. Kozáci spadající pod oblast Polsko-litevského státu začali mít s místními magnáty konflikt až v době, kdy se objevila snaha potlačit pravoslavnou církev. Do čela kozáků se dostal Bohdan Chmelnycký a stal se vladařem na Ukrajině.¹⁹ Pomoc hledal u Moskevského cara Alexeje Michailoviče, který mu vyšel vstříc a roku 1654 byla podepsána smlouva z Perejaslavi, která přijala území ovládané Chmelnyckým „pod ochranu cara“.²⁰

Opakem Bohdana Chmelnyckého by mohl být Ivan Mazep. Ten se během svého hetmanátu²¹ snažil zvětšit práva kozáků, kteří byli součástí Moskevského státu. V knize Dějiny Ukrajiny od Jana Rychlíka se můžeme dočíst, jak je dodnes vnímán. „*Pro Rusy je nadále jednoznačně symbolem zrady, pro Ukrajince bojovníkem za zájmy Ukrajiny [...]*“²²

Další ránou pro autonomii Ukrajiny byla vláda Kateřiny II. Již od smlouvy z Perejaslavi byla Ukrajina postupně zbavována svých práv a v této době pak skončil post ukrajinského

¹⁶ RYCHLÍK, Jan – ZILYNSKYJ, Bohdan – MAGOCSI, Paul R. Dějiny Ukrajiny. Druhé vydání. Praha: NLN, 2022. Dějiny států. s. 25. ISBN 978-80-7422-849-0.

¹⁷ Tamtéž, s. 48.

¹⁸ ŠVANKMAJER, Milan. Dějiny Ruska. 4. rozš. vyd. Praha: Lidové noviny, 2004. Dějiny států. s. 39. ISBN 80-7106-658-3.

¹⁹ Tamtéž, s. 71.

²⁰ Tamtéž, s. 72.

²¹ Polonezávislý státní útvar kozáků, který založil Bohdan Chmelnycký a rozkládal se na území Polsko-litevského státu (dnešní Ukrajiny)

²² RYCHLÍK, J., Dějiny, s. 136.

hetmana. Místo toho bylo zřízeno tzv. maloruské kolegium, kde byli čtyři Rusové a čtyři Ukrajinci.²³ Dále se Kateřině podařilo získat oblasti až u severního Černomoří a poloostrov Krym. Větší snahy o autonomii Ukrajiny začínají v 50. a 60. letech 19. st., kdy zde můžeme vidět prvky vznikajícího nacionalismu. Aktivita ukrajinských elit stoupá za revoluce v Rusku roku 1905. Podařilo se jim získat autonomii pro ukrajinské univerzity, ale snaha prosadit ukrajinštinu jako vyučovací jazyk skončila neúspěchem.²⁴

Ruský revoluční rok 1917 se projevil i na území Ukrajiny. Zrodil se zde ukrajinský národní orgán = Ukrajinská centrální rada (UCR).²⁵ Prozatímní vláda v Rusku se snažila situaci udržet ve svých rukou, což se jí nepodařilo. V listopadu 1917 vydalo UCR tzv. 3. univerzál, který vyhlásil autonomii Ukrajiny.²⁶ Po převratu v Petrohradě se opět začala situace komplikovat. Bolševici se rozhodli proti osamostatňujícím národům zasáhnout a vytvořili zde novou vládu, která jim byla podřízena. Ukrajinci se snažili svoji samostatnost podpořit tím, že vyjednávali s centrálními mocnostmi o uzavření míru. Tento jejich pokus byl úspěšný a německá armáda začala obsazovat ukrajinská území. UCR začala postupně ztrácet svoji pozici a byla čím dál více závislá na pomoci Německa. Centrální rada byla nakonec roku 1918 svržena Pavlem Skoropadským, který se stal hetmanem Ukrajiny. Během období hetmanátu začaly na Ukrajině vycházet ukrajinsky psané noviny i knihy, na kyjevské univerzitě se vyučovacím jazykem stala ukrajinština a vznikla Ukrajinská akademie věd.²⁷ Ani hetmanát se neudržel u moci dlouho. Nejprve byl vystřídán Direktoriem, které „*se snažilo o návrat k ideálům první revoluce a Ukrajinské centrální vlády*“,²⁸ jak zmiňuje Jan Rychlík. Ovšem u moci se udrželo jen necelé dva měsíce.

Po kapitulaci Německa začala Rudá armáda postupovat přes ukrajinská území. Záchranu pro Ukrajinu mohly představovat státy Dohody²⁹. Francouzská armáda se ale i přes ústupky rozhodla, že existenci Ukrajinské lidové republiky neuzná. V roce 1919 se bolševikům podařilo ovládnout východní a střední Ukrajinu včetně Kyjeva a vyhlásili zde Ukrajinskou

²³ ŠVANKMAJER, M., Dějiny, s. 190.

²⁴ RYCHLÍK, J., Dějiny, s. 217.

²⁵ Tamtéž, s. 243.

²⁶ ŠVANKMAJER, M., Dějiny, s. 352.

²⁷ RYCHLÍK, J., Dějiny, s. 254.

²⁸ Tamtéž, s. 256.

²⁹ Seskupení států, které spolupracovali během 1. světové války. Vzniklo jako protiváha Trojspolku, jehož členy byly Rakousko-Uhersko, Německé císařství a Itálie (roku 1915 z Trojspolku vystoupila). Mezi státy Dohody, někdy nazývané jako Trojdohoda, patřila Velká Británie, Francie a Rusko.

socialistickou sovětskou republiku.³⁰ Situace se stávala kritickou. Dalším státem, který mohl pomoci, bylo Polsko. To se o to skutečně pokusilo, ale i tento boj skončil prohrou.

Bolševici nezískali celé území dnešní Ukrajiny. Západní oblasti se rozdělily mezi Polsko, Rumunsko a Československo. Někteří Ukrajinci zůstali v exilu a svoji činnost o autonomii nevzdali. Situaci jim komplikoval fakt, že neměli jedno centrum, ze kterého by své akce vedli. Roku 1922 vytvořila Ukrajina, Bělorusko, Zakavkazsko a Ruská federace nový stát zvaný Svaz sovětských socialistických republik.³¹ V období mezi válkami se SSSR snažilo povznést kulturní úroveň na území Ukrajiny. Zásadním problémem byla např. velká negramotnost, proto zde Sovětský svaz začal budovat nové školy.

Hospodářství v SSSR bylo založeno na centrálním plánování. Všem zemím, patřícím do tohoto svazu bylo určeno, kolik a čeho budou produkovat. Stát se zaměřil primárně na rozvoj těžkého průmyslu, čemuž se musely všechny země přizpůsobit. Dotklo se to samozřejmě i území Ukrajiny, kde byly budovány nové železnice, silnice nebo strojírenské závody. Zároveň docházelo k likvidaci soukromého zemědělství. Toto způsobilo značné problémy, protože Ukrajina byla vždy zaměřena spíše na zemědělství než na těžký průmysl. Dodnes je přezdívána „obilnice Evropy“. Miliony ukrajinských rolníků byly pomocí nesplnitelných povinných dávek nuceni vstupovat do kolchozů. Po neodevzdání dávky došlo ke konfiskaci jejich majetku a často šli do vězení nebo pracovního tábora, který nebyl na území Ukrajiny.³² Kolchozy ovšem byly neefektivní, protože je často řídili lidé, kteří zemědělství příliš nerozuměli. Zároveň již lidé nepracovali na svém majetku, ale v zaměstnání, ke kterému byli přinuceni, tudíž se jejich produktivita snižovala. Toto způsobilo problémy s potravinovým zásobováním, které roku 1932 vyeskalovaly v hladomor, jehož konec nastal až roku 1934. Podle ukrajinských historiků vyvolal Stalin tento hladomor úmyslně, aby způsobil genocidu Ukrajinců.³³ Počet obětí se odhaduje až na několik milionu lidí. Kromě hospodářských problémů probíhal v této době v SSSR i tzv. Velký teror, při kterém měli být odstraněni všichni nepřátelé sovětského režimu. Na Ukrajině bylo při této akci odsouzeno přes 250 000 osob.³⁴

³⁰ RYCHLÍK, J., Dějiny, s. 271.

³¹ Tamtéž, s. 280.

³² Tamtéž, s. 293.

³³ STRAŠÍKOVÁ, Lucie. Ukrajina si připomíná hladomor, který zemi postihl ve 30. letech. ČT 24. [online]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/archiv/ukrajina-si-pripomina-hladomor-ktery-zemi-postihl-ve-30-letech-143759>

³⁴ RYCHLÍK, J., Dějiny, s. 302.

Během 2. světové války se Ukrajinci snažili o odboj proti nadvládě SSSR. Ten zajišťovala Organizace ukrajinských nacionalistů (OUN), jejímž cílem byla samostatnost Ukrajiny bez nadvlády SSSR a Polska. OUN se později rozdělilo na dvě skupiny. Jednu z nich vedl Andrij Melnyk a druhou Stepan Bandera (OUN-B). Kongresem OUN byl nakonec hlavním vůdcem zvolen Bandera. Když Německo zahájilo roku 1941 útok na Sovětský svaz, Ukrajinci doufali, že by jim mohli Němci pomoci. Při příchodu německých vojsk na západ Ukrajiny s nimi většina Ukrajinců nebojovala a někteří je vítali s radostí.³⁵ Naopak na východě země, brali někteří Ukrajinci SSSR již jako svůj stát a bojovali proti Němcům.

Poté, co Němci dobyli Lvov, OUN-B zde vyhlásilo nezávislost Ukrajiny a souhlasilo se spoluprací s Třetí říší. Jak uvádí Serhii Ploky, Hitlerovým cílem bylo „[...] vyhladit obyvatelstvo od Mnichova až k Volze a obsadit úrodnou zemi východní Evropy (obzvláště Ukrajiny) německými osadníky“.³⁶ Německé úřady nedovolili převzít OUN-B vládu a čelní představitelé byli odvezeni do Berlína a poté do koncentračního tábora. Stejný osud čekal řadu členů a stoupenců Bandery. Ze dne na den se tak ze spojenců stali nepřátelé.³⁷ Do roku 1942 se Němcům podařilo ovládnout celé území Ukrajiny, která se zpod nadvlády Sovětského svazu dostala pod nadvládu Velkoněmecké říše. Ta byla krutější, než jakou zažili dříve. Smrti se zde dočkalo kolem 7 milionů lidí. Stejně jako předtím probíhal odboj proti Sovětskému svazu, nyní začali naopak partyzáni bojovat proti Německu a neváhali se spojit i se SSSR.

Poté co Němci prohráli v bitvě u Kurska se dalo očekávat, že válku prohrají, opět se pro Ukrajince stala největším nepřítelem Rudá armáda. Ukrajinská povstalecká armáda³⁸ se v závěru války tudíž opět přidala na stranu Hitlera a bojovala proti postupujícímu Sovětskému svazu.³⁹ Postupně došlo k obsazení celého ukrajinského území Rudou armádou, což samozřejmě tamější obyvatelé vnímali různě. Pro některé to byl konec cizí okupace, jiní se ale nechtěli stát opět součástí Sovětského svazu. Například Serhij Ploky v knize Brány Evropy uvádí: „Lidé začali vylézat z úkrytů a o pár minut později další obyvatel Kyjeva, stařec s dlouhým plnovousem, Chruščova objal a políbil. Ten později uvedl, že ho to ‚velmi dojalo‘.

³⁵ RYCHLÍK, J., Dějiny, s. 337.

³⁶ PLOKHY, Serhii. Brány Evropy: dějiny Ukrajiny. Přeložil Richard JANDA. Brno: Jota, 2023. s. 287-288. ISBN 978-80-7689-062-6.

³⁷ Tamtéž, s. 295.

³⁸ Radikální ozbrojená část Organizace ukrajinských nacionalistů, vedená Stepanem Banderou. Zkráceně obvykle nazývána jako banderovci.

³⁹ RYCHLÍK, J., Dějiny, s. 355.

*Vojáci bolševického režimu, jimž mnozí v létě roku 1941 nepřáli nic než porážku, se nyní vrátili jako zachránci.*⁴⁰ Je pravdou, že Ukrajinci bojovali jak na straně SSSR, tak i na straně Třetí říše, Mnohem více jich ovšem bylo členy Rudé armády.

Když se na přelomu osmdesátých a devadesátých let začal SSSR dostávat do existenčních problémů, znovu se objevila reálná šance na osamostatnění. V roce 1990 schválila Ukrajinská nejvyšší rada Deklaraci o státní suverenitě Ukrajiny v rámci SSSR.⁴¹ Úplná nezávislost Ukrajiny byla vyhlášena 24. srpna 1991. V tuto dobu ji ale žádný stát neuznal. Všichni čekali na to, jak dopadne vyjádření občanů v referendu konaném v prosinci. Výsledky potvrdily, že většina obyvatel chce svůj autonomní stát. Po osamostatnění zůstaly na území Ukrajiny miliony Rusů, kteří se během chvíle stali obyvateli nového státu.

Mezi nově vzniklými státy, Ukrajinou a Ruskou federací, docházelo ke sporům i nadále. Rusku se nelíbilo, že se Ukrajina snažila přibližovat západu. Roku 1994 podepsala jako první postsovětská země dohodu o spolupráci s Evropskou unií. Stejný rok se zapojila do programu Partnerství pro mír, což je organizace přidružená k NATO.⁴² Jedním z míst, které se stalo předmětem sporu, byl poloostrov Krym. Proč to bylo zrovna toto území, vysvětlím blíže v příští kapitole.

Poté, co došlo v březnu roku 2014 k anexi Krymu, rozšiřovali Rusové svoji působnost i na další ukrajinská území. Na východě Ukrajiny vznikly v dubnu samostatné lidové republiky Donecká a Luhanská.⁴³ Rusové usilovali o větší území, a tak začali propagovat projekt tzv. Novoruska, ve kterém mělo dojít k oddělení jihovýchodní části Ukrajiny. Tyto kroky přinesly svoji odezvu a Ukrajina proti vzbouřencům zakročila vojensky.

V září roku 2014 byla uzavřena tzv. první minská dohoda mezi kyjevskou vládou a proruskými separatistickými republikami Doneckou a Luhanskou.⁴⁴ Mezi požadavky patřilo zajistit okamžité dvoustranné příměří, výměna vězňů, stažení těžkých zbraní, zajistit lepší humanitární pomoc nebo zvláštní režim v Luhanské a Donecké lidové republice.⁴⁵ Vzhledem

⁴⁰ PLOKHY, S., Brány, s. 304.

⁴¹ RYCHLÍK, J., Dějiny s. 395.

⁴² PLOKHY, S., Brány, s. 355.

⁴³ RYCHLÍK, J., Dějiny, s. 419.

⁴⁴ Tamtéž, s. 421.

⁴⁵ Full text of the Minsk agreement. Financial Times. [online]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/21b8f98e-b2a5-11e4-b234-00144feab7de>

k tomu, že tato dohoda nebyla dodržována, došlo v roce 2015 k její revizi. Nový dokument je tomu původnímu velmi podobný a opět nebyl dodržován. Mezi hlavní body druhé minské dohody znovu patřilo stažení těžkých zbraní, nastolení zvláštního režimu v Donbasu nebo výměna zajatců.⁴⁶ Obecně se obě minské dohody zabývaly těmito oblastmi: bezpečností, humanitární pomocí, ekonomikami a politickými otázkami.⁴⁷ Druhá minská dohoda byla podrobnější a více specifikovala některé z bodů. Zároveň se při jejím podepsání se angažovaly i velvyslanci dalších států, např. Francie a Německo.

Snaha Ukrajiny orientovat se na západ byla potvrzena přijetím novely ústavy v roce 2019. Téhož roku byl v prezidentských volbách zvolen Volodymyr Zelenskij. Celou situaci sledovalo Rusko v čele s Vladimírem Putinem s nelibostí a dospělo k rozhodnutí, že celou záležitost bude řešit vojenským zásahem. Došlo k němu 24. února 2022 a tím začala ukrajinsko-ruská válka.

1.4 Poloostrov Krym

Krym byl původně součástí antického světa a vystřídal se na něm mnoho kultur.⁴⁸ Významným městem pro budoucí vývoj rusko-ukrajinských vztahů byl Chersonésos. Rusové tvrdí, že právě zde byl pokřtěn kníže Vladimir a odtud začíná christianizace Ruska. Neexistuje ovšem žádný důkaz, že by toto byla pravda. Jak zjistíme v knize Milana Švankmajera, později byl Vladimir prohlášen za svatého, a to i přes to, že se vlády ujal díky vraždě svého bratra.⁴⁹ Roku 63. př. n. l. se stal Chersonésos součástí Římské říše a po jejím rozpadu patřil k Východořímské říši.⁵⁰ V pozdějších dobách se ze sebe snažilo Rusko udělat pokračovatele Římské říše a tím mimo jiné odůvodňuje i to, proč náleží Krym jemu.

⁴⁶ Druhá minská dohoda a strategický význam Ukrajiny. Asociace pro mezinárodní otázky. [online]. Dostupné z: https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/amocz_bp-2015-10.pdf

⁴⁷ DUMOULIN, Marie. Ukraine, Russia and the Minsk agreements: A post-mortem. European council on foreign relations. [online]. Dostupné z: <https://ecfr.eu/article/ukraine-russia-and-the-minsk-agreements-a-post-mortem/>

⁴⁸ ČECHOVÁ, Martina – MERZOVÁ, Radana – MOKRYK, Radomyr – OLŠOVSKÝ, Miroslav – PAZDIOROVÁ, Helena et al. Poloostrov Krym: od křižovatky kultur k ruské kolonii: Řecko - Řím - Byzanc - Osmanská říše - Krymský chanát - Ruské impérium - Sovětský svaz - Ukrajina - Ruská federace: kolektivní monografie. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 2022. s. 22. ISBN 978-80-86420-85-1.

⁴⁹ ŠVANKMAJER, M., Dějiny, s. 14.

⁵⁰ ČECHOVÁ, M. - MERZOVÁ, R. - MOKRYK, R. - OLŠOVSKÝ, M. - PAZDIOROVÁ, H., Poloostrov, s. 24.

V 9. st. n. l. podnikali na Krym útoky Varjagové z Kyjevské Rusi, kteří po neúspěšném pokusu dobýt Konstantinopol, vyplnili Chersonésos.⁵¹ Tento střet je považován za první útok „Ruska“ na poloostrov. Od počátku 13. st. se zde začala usazovat Zlatá horda, kterou postupně vystřídal Krymský chanát, jemuž se podařilo do roku 1792 ovládnout části Ukrajiny i jižního Ruska.⁵²

Jednou z nejvýznamnějších panovnic byla Kateřina II. Veliká, za jejíž vlády dochází k první anexi Krymu. Napomohla jí rusko-turecká válka, kdy v roce jejího ukončení (1774) při podepsání míru v Kjučuk-Kajnardzie si Rusko vynutilo autonomii Krymu na Osmanské říši.⁵³ Celý proces ale zneužilo k tomu, aby získalo nad Krymem nadvládu a mohlo začít docházet k postupné rusifikaci. Aby bylo převzetí moci co nejklidnější, snažila se Kateřina najít spojence mezi krymskými šlechtici. Podle knihy Heleny Ulbrechtové, se tímto spojencem nakonec stal Šagin Girej, který odeslal dopis s žádostí, aby byl Krym podřízen Rusku.⁵⁴

Zlomová událost se stala roku 1954, kdy Nikita Chruščov daroval Krym Ukrajině, s čímž většina Rusů nesouhlasila již za existence Sovětského svazu.⁵⁵ Rok po rozpadu SSSR zazněl v ruském parlamentu projev, ve kterém bylo řečeno, že převod Krymu byl porušením ústavy a tudíž je neplatný.⁵⁶ Zároveň vyhlásil roku 1992 krymský parlament nezávislost Republiky Krym a přijal vlastní ústavu.⁵⁷

K druhé anexi Krymu dochází během vlády Vladimira Putina v roce 2014. Tomuto kroku předcházela snaha Ukrajiny sblížovat se se západním světem. Na konci roku 2013 měla být podepsána asociační smlouva s Evropskou unií, což nakonec prezident Janukovyč odmítl kvůli nátlaku Moskvy.⁵⁸ V reakci na to začaly v hlavním městě Ukrajiny demonstrace známé pod názvem Euromajdan. Demonstranti měli úspěch. V únoru 2014 padl Janukovyčův režim a prezident s pomocí Ruska utekl ze země.⁵⁹ V Rusku vyvolaly tyto události pochopitelnou reakci.

⁵¹ ULBRECHTOVÁ, Helena. Fenomén Krym: bájná Taurida, nebo sovětský ráj?: po stopách historické a literární paměti poloostrova: výzkumný program Evropa a stát - mezi barbarstvím a civilizací. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v.v.i., pro Kancelář Akademie věd ČR, 2020. s. 9. ISBN 978-80-200-3227-0.

⁵² Tamtéž, s. 11.

⁵³ Tamtéž, s. 13.

⁵⁴ Tamtéž, s. 14.

⁵⁵ Tamtéž, s. 17.

⁵⁶ ČECHOVÁ, M. - MERZOVÁ, R. - MOKRYK, R. - OLŠOVSKÝ, M. - PAZDIOROVÁ, H., Poloostrov, s. 37.

⁵⁷ RYCHLÍK, J., Dějiny, s. 402.

⁵⁸ Tamtéž, s. 417.

⁵⁹ Tamtéž, s. 418.

Nebylo pro ně žádoucí, aby se Ukrajina přibližovala k Západu a stala se členem EU nebo dokonce NATO.

Na jaře roku 2014 došlo k druhé anexi Krymu pomocí „dobrovolníků ve vojenských uniformách bez označení, kterými byli ve skutečnosti příslušníci pravidelného ruského vojska“, jak popisuje Jan Rychlík.⁶⁰ Na Krymu se konalo referendum, kde se mělo údajně 97 % obyvatel vyslovit pro připojení k Rusku.

1.5 Profil Vladimira Putina

Vladimir Putin se narodil roku 1952 v Leningradu, dnešní Sankt Petěrburg. Již ve škole bylo jeho přáním stát se letcem nebo rozvědčíkem. Na práci rozvědčíka ho nejvíce fascinovala skutečnost, že jeden člověk může rozhodovat o osudech tisíců lidí, což pro něj bylo rozhodujícím faktorem při výběru budoucího povolání. Aby tohoto místa dosáhl, musel absolvovat vysokou školu nebo vojnu. Pro informace o svém vysněném povolání si došel sám již v deváté třídě do kanceláře KGB pro styk s veřejností.⁶¹ V. Putin si tedy podal přihlášku na práva na univerzitě v Leningradu, kam se také dostal. Tento jeho krok nebyl podporován jeho trenéry Judo ani rodinou, která se obávala, že bude na vojně.

Již na tomto příkladu lze vidět, že pro něj od mladého věku bylo podstatné, aby mohl rozhodovat o životech mnoha lidí. Mimo jiné je tato situace dokladem toho, že již v mládí si V. Putin dokázal jít za svým cílem, i když ho jeho okolí nepodporovalo.

Přání stát se rozvědčíkem se mu skutečně splnilo. V knize Putin z první ruky, on sám autorům říká, že nastupoval „[...] na základě romantických příběhů o práci rozvědčíků. Mohl jsem být bez jakéhokoli přehánění pokládán za úspěšný produkt vlastenecké výchovy sovětského člověka.“⁶² Sergej Roldugin, ruský čelista a dlouholetý přítel Vladimira Putina, ho popisuje např. takto: „zuřivě vytrvalá povaha, která se projevovala doslova ve všem.“⁶³

U KGB pracoval V. Putin celkem šestnáct let. Z toho byl necelých pět v zahraničí, kde působil v letech 1985-1990 v NDR v Drážďanech. Jeho úkolem bylo sbírat jakékoli informace o protivníkovi. Největším protivníkem bylo pro Sovětský svaz NATO.

⁶⁰ RYCHLÍK, J., Dějiny, s. 419.

⁶¹ GEVORKJAN, Natalija – KOLESNIKOV, Andrej Ivanovič – TIMAKOVA, Natal'ja. Putin - z první ruky. Praha: Práh, 2000. s. 24. ISBN 80-7252-024-5.

⁶² Tamtéž, s. 36.

⁶³ Tamtéž, s. 41.

Během voleb 1996 působil V. Putin v Sankt Petěrburgu v Jelcinově⁶⁴ místním týmu. Do Kremlu se dostal na základě známostí a zpočátku pracoval jako běžný úředník.⁶⁵ Během Jelcinova druhého prezidentského období se potýkalo Rusko s různými problémy, např. s měnovou krizí, která propukla v roce 1998. Tento rok je důležitý i pro kariérní postup Vladimira Putina. Jak píše ve své knize Boris Reitschuster, byl „povýšen do funkce prvního zastupujícího ředitele úřadu prezidenta a získal vrchní dozor nad regiony“.⁶⁶ Téhož roku se stal i ředitelem tajné Federální služby bezpečnosti (FSB).

V srpnu roku 1999 byl jmenován ministerským předsedou a 31. 12. po odstoupení Borise Jelcina se stal úřadujícím prezidentem. Podle ruské ústavy se premiér stává prezidentem v době, kdy je současný prezident nezpůsobilý k výkonu práce nebo odstoupil. Do šesti měsíců od odstoupení musí dojít k novým prezidentským volbám. V této době většina Rusů toužila po silném vůdci, který by dokázal posílit stát. Naopak budování demokracie a ochrany lidských práv pro ně nebylo příliš důležité.⁶⁷ Ve volbách v roce 2000 Putin vyhrál a stal se poprvé legitimně zvoleným prezidentem. K tomuto zvolení mu dopomohly i události, které se odehrávaly v Čečensku a jeho přístup k nim.

Situace na Kavkazu,⁶⁸ kde se území zvané Čečensko nachází, byla jeho první velkou výzvou ve vysoké politice. Většinu obyvatel zde tvořili sunitští muslimové, ale území patřilo k Rusku. Roku 1991 vyhlásilo nezávislost a do čela se tam dostal Džochar Dudajev, který zde vládl pomocí korupce a zločinu. Boris Jelcin autonomii nikdy neuznal a roku 1994 byl zahájen útok na Grozný, hlavní město Čečenska. Rusové si mysleli, že půjde o „bleskovou válku bez krveprolití“, realita byla ale jiná. Čečenci první útoky odrazili a Moskva byla zahanbena.⁶⁹ První válka v Čečensku skončila příměřím z roku 1996. Území nebylo připojeno zpět k Rusku.

⁶⁴ Boris Jelcin, prezident Ruské federace v letech 1991-1999

⁶⁵ REITSCHUSTER, Boris. Vladimir Putin: kam kráčíš, Rusko? České vyd. 1. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006. s. 38. ISBN 80-7360-430-2.

⁶⁶ Tamtéž, s. 43.

⁶⁷ TUMIS, Stanislav. Vláda Vladimira Putina v prvních dvou funkčních obdobích (2000-2008). Encyklopedie migrace. [online]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/vlada-vladimira-putina-prvnich-dvou-funkcnich-obdobich-2000-2008/>

⁶⁸ Pohoří rozkládající se mezi Kaspickým a Černým mořem, které na délku měří přes 1200 km.

⁶⁹ GALEOTTI, Mark. Putinovy války: od Čečenska po Ukrajinu. Přeložil Alena BYRNE. Praha: Bourdon, 2023. s. 63. ISBN 978-80-7611-074-8.

Roku 1999 vybuchly ve čtyřech obytných domech v Moskvě a dalších městech bomby. Zemřelo přes 300 civilistů a 1000 utrpělo zranění.⁷⁰ Čečensko zároveň provedlo invazi do Dagestánu⁷¹ a tím se Putinovi naskytly záminky, aby mohl zaútočit.⁷² V říjnu 1999 prohlásil čečenskou vládu za nelegální a začala druhá čečenská válka. Putin na ni byl připraven lépe než Boris Jelcin na první. V únoru byl dobyt Grozný a Rusové z Čečenska již neodešli.

Během tohoto konfliktu se v Rusku konaly předčasné prezidentské volby, protože Boris Jelcin rezignoval na svůj post. K Putinově popularitě přispěly i úspěchy v Čečensku. Volby vyhrál již v prvním kole, kde získal 52,52 % hlasů.⁷³ Čečenský konflikt pokračoval i nadále. Docházelo k teroristickým útokům na Rusko, které odpovídalo tvrdými protiúderem. Tyto akce využíval Vladimir Putin k posilování své moci. Konflikt byl ukončen až roku 2008, kdy Rusové vyhlásili konec „protiteroristické operace“, která oficiálně začala roku 1999.

V. Putin chtěl během svého prezidentského období stabilizovat Rusko, vrátit mu jeho pozici velmoci a centralizovat ho. Většina jeho reforem vedla k podpoře strany Jednotné Rusko, která v parlamentních volbách roku 2003 získala celkově 37 % hlasů.⁷⁴ Právě o tuto stranu se opírá i prezident. V Rusku poté došlo i k reformě volebního systému, která stanovila 7 % jako minimum pro zvolení do parlamentu. Toto omezení bylo poprvé aplikováno při volbách v roce 2007. Díky tomuto kroku se k moci nedostaly extremistické strany a stále posilovala pozice Jednotného Ruska.⁷⁵ Vladimir Putin měl nyní v rukou moc prezidentskou i podporu parlamentu. Dalším krokem k posílení moci bylo zavedení kontroly nad gubernátory, získání mocných oligarchů na svoji stranu a zajištění, aby úředníci jednali v jeho zájmu. Pro získání podpory oligarchů, nechal některé nejmocnější uvěznit, ostatní se již podřídili.⁷⁶ Během vlády V. Putina došlo k hospodářskému růstu, např. díky zvýšení ceny za barel ropy. Státní rozpočty počínaje rokem 2000 končily přebytkem.⁷⁷ Od roku 2000 nebyl Putin prezidentem pouze v jednom volebním období, a to od roku 2008 do 2012, kdy tento úřad zastával Dmitrij

⁷⁰ GALEOTTI, M., Putiny války, s. 93.

⁷¹ Nejjižnější ruská republika, která se rozkládá na západním pobřeží Kaspického moře. Patří mezi nejchudší regiony Ruské federace

⁷² PONS, Frédéric. Vladimir Putin. Přeložil Marie FAREH. Praha: Ottovo nakladatelství, 2019. s. 114. ISBN 978-80-7451-751-8.

⁷³ Tamtéž, s. 109.

⁷⁴ VYDRA, Zbyněk – ŘOUTIL, Michal – KOMENDOVÁ, Jitka – HLOUŠKOVÁ, Kateřina – TÉRA, Michal. Dějiny Ruska. Vydání druhé. Praha: NLN, 2022. Dějiny států. s. 421. ISBN 978-80-7422-903-9.

⁷⁵ TUMIS, S., Vláda Vladimira Putina v prvních dvou funkčních obdobích (2000-2008). [online].

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ VYDRA, Z., - ŘOUTIL, M., - KOMENDOVÁ, J., - HLOUŠKOVÁ, K., - TÉRA, M., Dějiny, s. 422.

Medvědĕv. Kontrolu nad Ruskem si ale V. Putin zachoval i v tomto období. Medvědĕv ho povĕřil sestavením vlády, které předsedal po celé jeho prezidentskĕm období.

Roku 2012 byl opětovně zvolen hlavou státu, tentokrát ovšem již s menší podporou, než jakou měl v roce 2004. Nevoli, hlavnĕ v zahraničí, vyvolal nový zákon o „šĕření informací zamĕřených na formování netradičních sexuálních postojů u nezletilých“. Tento zákon byl jasnĕ namĕřen proti sexuálním menšinám. V Rusku se s ním ale většina obyvatel ztotožňovala, takže protesty proti němu nebyly tak bouřlivé.⁷⁸ Popularita V. Putina začala opět stoupat během ukrajinské krize roku 2014 po anektování Krymu. Nezmĕnily to ani sankce, které byly na Rusko uvaleny.

Jedním z významných lídrů opozice proti prezidentovi byl Alexej Navalnyj, který zveřejňoval články ukazující nekalé intriky odehrávající se v ruských vysokých kruzích. Účastnil se protestních akcí proti režimu nebo natočil dokumentární film Pro vás to není žádný Dimon⁷⁹. V roce 2018 se chtĕl účastnit prezidentských voleb, ve kterých byl favoritem opět V. Putin. Navalnyj se oficiálním kandidátem nikdy nestal, kvůli jeho staršímu odsouzení za zpronevěru, které on sám zpochybňoval. Po jeho vyloučení z voleb začaly v Rusku rozsáhlĕ protestní akce. I přes odpor veřejnosti byl Navalnyj v únoru 2021 odsouzen na 3,5 roku vězení. V roce 2022 mu byl tento trest prodloužen o dalších 9 let.⁸⁰

Volby 2018 vyhrál s velkým náskokem opět V. Putin. Tentokrát byl prezidentem zvolen na období šesti let. Zatím posledním velkým konfliktem vyvolaným Ruskem je válka na Ukrajinĕ. Rusko se začalo na tuto akci připravovat již na jaře roku 2021, kdy přesouvalo svoje armádní složky k ukrajinské hranici. V té době málokdo věřil tomu, že by Rusko skutečně zaútočilo. Útok, který začal 24. února 2022, byl šokem pro většinu svĕta. Galeotti o tom ve své knize Putinovy války říká: „Rusové zprvu zjevnĕ očekávali, že budou rychle postupovat na všech frontách. [...] Mĕsto toho, aby se ruské jednotky koncentrovaly, příliš se roztáhly při operacích, které byly nedostatečně připravené a jež vedli vojáci, kteří neočekávali, že se ocitnou ve válce.“⁸¹

⁷⁸ VYDRA, Z., - ŘOUTIL, M., – KOMENDOVÁ, J., – HLOUŠKOVÁ, K., – TÉRA, M., Dějiny, s. 427.

⁷⁹ Ukazuje zde pochybnĕ aktivity předsedy vlády Dmitrije Medvedĕva

⁸⁰ Alexej Navalnyj zemřel 16. února 2024 ve vězení v Charpu za polárním kruhem.

⁸¹ GALEOTTI, M., Putinovy války, s. 386.

1.6 Postoj Čechů k rusko-ukrajinské válce

Ještě než se zaměřím na samotný rozbor článků ve vybraných médiích, tak bych shrnula postoj Čechů ke konfliktu i situacím, které se s ním pojí. Využila jsem k tomu výzkumy veřejného mínění od agentur STEM a CVVM.

První výzkum, který jsem si vybrala, vznikl v období od 24. března do 6. dubna 2022.⁸² Byl tedy vytvořen poměrně krátce po ruském útoku, kdy bylo toto téma ve společnosti všudypřítomné. Zároveň se již ukázaly další faktory, které situace na Ukrajině vyvolala, jako je migrace uprchlíků nebo energetické problémy. Výzkum ukazuje, že v české společnosti jsou pouze asi 4 % obyvatel orientované výrazně proruský, zatímco 57 % se přiklání k západu.⁸³ V rámci tématu pomoci uprchlíkům se přes 2/3 lidí žijících v ČR přiklání k názoru, že by je stát měl přijímat.⁸⁴ Vypuknutí války ovlivňuje i pocit bezpečí, kdy pouze 9 % oslovených věřilo, že žádné vojenské nebezpečí nehrozí.⁸⁵ Dalším velkým tématem spojeným s konfliktem na Ukrajině představují sankce proti Rusku a jejich možný dopad na ČR. Většina dotazovaných (60 %) souhlasí s tím, že jsou důležité, ale měly by se zavádět s ohledem na to, jaký mohou mít dopad na domácí scéně.⁸⁶ Díky ruskému útoku výrazně vzrostla podpora členství ČR v NATO (nárůst o 10 %) a EU (nárůst o 8 %).⁸⁷ Poslední kategorií, kterou se výzkum zabývá jsou dezinformace. Z dat agentury STEM vyplývá, že „silně pozitivní pohled na Vladimira Putina mají 2 % dospělé společnosti“.⁸⁸ „Dle dat STEM lze říci, že jen 50 % dospělé společnosti má jasné přesvědčení o tom, že Rusko je viníkem války na Ukrajině. Dalších 25 % s tím souhlasí spíše, tedy existuje možnost, že v dlouhodobém horizontu se u nich vliv dezinformační kampaně mírně projeví. Zbýlých 25 % nevěří běžným informacím o ruském útoku a pravděpodobně budou náchylní dezinformacím věřit, či alespoň nemít v situaci vůbec jasno.“⁸⁹

⁸² BUCHTÍK, Martin – HOREJŠ, Nikola. Ruská agrese proti Ukrajině: Analýza nálad české veřejnosti. Stem. [online]. Dostupné z: https://www.stem.cz/wp-content/uploads/2022/04/STEM_Ruska_agrese_proti_Ukrajině_analyza_nalad_ceske_veřejnosti_VER.pdf

⁸³ Tamtéž, s. 4.

⁸⁴ Tamtéž, s. 5.

⁸⁵ Tamtéž, s. 7.

⁸⁶ Tamtéž, s. 8.

⁸⁷ Tamtéž, s. 11.

⁸⁸ Tamtéž, s. 21.

⁸⁹ Tamtéž, s. 22.

Data do druhého výzkumu, který jsem si vybrala, byla sebrána mezi 20. – 30. květnem 2022.⁹⁰ Tato analýza ukazuje, že s postupujícím časem se lidé bojí nejvíce zdražování a poté přerušení dodávek plynu a surovin. Již zde je rozdíl oproti začátku války, kdy se lidé báli nejvíce vojenského ohrožení. Sociolog Nikola Hořejš vysvětluje tento posun takto: „*Nyní už pozornost k válce oslabuje a řešíme více každodenní problémy.*“⁹¹ I přes nárůst obav ze zdražování se stále většina lidí přiklání k názoru, že by měla pokračovat humanitární pomoc Kyjevu.

Třetí výzkum vznikl již po více jak půl roce od začátku konfliktu. Data byla sbírána v období od 29. září do 10. října 2022.⁹² Tyto údaje ukazují, že 69 % dotazovaných zastává názor, aby Evropa postupovala v boji proti agresi společně. Prioritou číslo jedna je energetika. Soběstačnost Evropy podporuje 76 % obyvatel a 2/3 Čechů žádají rozšiřování obnovitelných zdrojů.⁹³

Dalším zdrojem je výzkum, do něhož byla data sbírána ve dnech od 9. do 18. června 2023. Zaměřuje se na to, jaký vztah mají občané ČR k jiným zemím a to jak evropským, tak i světovým.⁹⁴ Stejně šetření dělá agentura STEM pravidelně již od roku 1994 a přináší díky tomu dlouhodobé srovnání. V žebříčku vybraných zemí dostalo Rusko nejvíce známek 4 a 5⁹⁵ ze všech, celkem 65 zemí a nachází se na předposledním místě. Ukrajina je pouze o tři příčky výše. Při srovnání oblíbenosti mezi léty 2021 a 2022 si Ukrajina polepšila pouze o 0,3 stupně z 3,2 na 2,9. Oproti tomu Rusko zaznamenalo propad z 3,4 na 4. Kromě hodnocení států jsou do výzkumu zahrnuti i významní státníci. Nejlépe hodnocená je slovenská prezidentka Zuzana Čaputová, na kterou reaguje kladně až 65 % respondentů. Nejhorší hodnocení má ruský prezident Vladimir Putin, získal pouhých 13 %.

⁹⁰ HOŘEJŠ, Nikola – TRUČHLÁ, Helena. Dopady války: Češi se bojí více zdražování a nedostatku plynu než uprchlické krize. Stem. [online]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/dopady-valky-cesi-se-boji-vice-zdrazovani-a-nedostatku-plynu-nez-uprchlicke-krize/>

⁹¹ Tamtéž.

⁹² TRUČHLÁ, Helena. V bezpečnosti a ochraně proti Rusku spoléhá veřejnost na EU, vyplývá z nových dat. Prorusky orientovaných lidí ve společnosti nepřibývá. Stem. [online]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/bezpecnosti-a-ochrane-proti-rusku-spoleha-verejnost-na-eu-vyplyva-z-novych-dat-prorusky-orientovanych-lidi-ve-spolecnosti-nepribyva/>

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ Hodnocení vztahu občanů České republiky k vybraným zemím Evropy a světa během války na Ukrajině. Stem. [online]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/hodnoceni-vztahu-obcanu-ceske-republiky-k-vybranim-zemim-evropy-a-sveta-behem-valky-na-ukrajine-2/>

⁹⁵ Znamky měly stupnici jako ve škole, 1 = nejlepší vztah, 5 = nejhorší vztah

Hodnocením vrcholných politiků se zabývá i agentura CVVM. V jejím šetření, Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu, které se odehrávalo v období od září do prosince 2023 došla k těmto závěrům. Ze zjištěných dat vyplývá že ruskému prezidentovi důvěřuje pouze 12 % dotazovaných, zatímco 82 % ne. Pro srovnání jsou zde uvedena i starší data. Například v roce 2012 nedůvěřovalo V. Putinovi 68 % lidí. Při dalším šetření roku 2014, to bylo již 81 %. Tento propad by mohl mít souvislost s anexí Krymu. Poté se důvěryhodnost V. Putina zvyšovala a to až do roku 2022, kdy opět propadla a na pouhých 10 %.⁹⁶

Pro utvoření lepšího obrazu o sympatiích Čechů k jednotlivým státům bych využila výzkum Sympatie české veřejnosti k některým zemím od agentury CVVM. Toto šetření probíhalo od září do prosince roku 2023. Nabízí srovnání od počátku 90. let do roku svého vzniku. Z výzkumu vyplývá, že sympatie k Rusku chová obvykle okolo 20 % obyvatel. K výraznému propadu dochází při posledním měření, kdy sympatie s Ruskem cítí pouze 12 % obyvatel, zatímco v roce 2021 to bylo 21 % dotazovaných. Ukrajina se nachází o tři příčky výše. I její sympatie oproti minulému šetření výrazně poklesly a to z 37 % na 21 %.⁹⁷ Paradoxem je, že většina Čechů podporuje humanitární pomoc Ukrajině, ale oblíbenost samotné země klesá.

Výzkumy veřejného mínění ukazují, že mezi Čechy není osobnost Vladimira Putina příliš oblíbená. Na základě těchto zjištění se dá předpokládat, že lidé, kteří se vyjadřují do médií, budou jeho osobu komentovat spíše negativně. Tyto komentáře samozřejmě mají vliv na to, jaký je celkový mediální obraz ruského prezidenta.

2. Metodologie

2.1 Diskurzivní analýza

Výzkumná metoda zvolená pro tuto práci se nazývá diskurzivní analýza a řadí mezi kvalitativně interpretativní přístupy. Ty se zaměřují na jednotlivce nebo celé skupiny a popisují jak tito lidé nahlíží na svět, ve kterém žijí. Pro diskurzivní analýzu je důležitá kultura, ve které

⁹⁶ ČERVENKA, Jan. Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu – podzim 2023. Centrum pro výzkum veřejného mínění. [online]. Dostupné z:

https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5739/f9/pm231218.pdf

⁹⁷ ČERVENKA, Jan. Sympatie české veřejnosti k některým zemím – podzim 2023. Centrum pro výzkum veřejného mínění. [online]. Dostupné z:

https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5743/f9/pm231221.pdf

texty nebo jiné materiály, se kterými chce autor pracovat, vznikly.⁹⁸ Výzkum provedený diskurzivní analýzou si neklade za cíl nalézt pravdu, ale zjistit, jak byly vytvořeny sociální názory, které jsou v dané kultuře běžné. Obvykle zkoumá, co bylo řečeno, proč, kým a v jakém nebo čím zájmu.⁹⁹ Vít Beneš popisuje diskurzivní analýzu také takto: „[...] sada metod a teorií pro zkoumání běžně používaného jazyka v sociálním kontextu.“¹⁰⁰ Z této definice lze poznat, že pro analýzu diskurzu je klíčový jazyk, který ale není brán za zprostředkovatele informací o reálném světě. Naopak má tento jazyk schopnost utvářet sociální realitu. Diskurzivní analýza považuje za klíčové výzkumné otázky, které musí nutně stanovit před začátkem práce.

Popsat samotný diskurz, na kterém je tato metoda založena je velice obtížné. Poměrně zjednodušené vysvětlení nabízí Trampota a Vojtěchovská, ti uvádí, že „diskurz je sada textů (psaných, vyřčených) k určitému tématu kolujících ve společnosti, které se vzájemně podílejí na budování významu a které nějakým způsobem reflektují také mocenské uspořádání společnosti.“¹⁰¹

Mezi základní typy diskurzivní analýzy patří Foucaultovská historická diskurzivní analýza, diskurzivní psychologie a kritická diskurzivní analýza. První z výše zmíněných typů se zaměřuje na to, jak jsou dané konstrukty propojené s historickými kontexty a jak je ovlivňují dobová pravidla. Klíčovým pro tento rozbor se stává prostor, kde daný diskurz vzniká. Druhý typ se primárně zaměřuje na vztahy mezi jedinci a na komunikaci, ke které dochází pomocí diskurzu. Poslední zmíněný přístup popisují Trampota s Vojtěchovskou takto: „Kritická diskurzivní analýza rozkrývá skupinové identity a ideologie, motivaci autorů a aktérů diskurzu.“¹⁰² Při těchto rozbořech se klade důraz na jazyk. Autoři článků jej záměrně využívají k tomu, aby čtenáři pochopili text určitým způsobem.

Hlavním důvodem ke zvolení diskurzivní analýzy pro tuto práci je její komplexnost. Tato metoda se nezabývá expresivním textem, ale čte mezi řádky, hledá skryté významy, které článek předává. Daný web nebo samotný autor článku může podporovat určité politické,

⁹⁸ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. S. 426. ISBN 978-80-247-3568-9.

⁹⁹ SEDLÁKOVÁ, R., Výzkum, s. 429.

¹⁰⁰ BENEŠ, Vít – DRULÁK, Petr. ed. Metodologie výzkumu politiky. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2019. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). s. 277. ISBN 978-80-7419-283-8.

¹⁰¹ TRAMPOTA, Tomáš – VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. Metody výzkumu médií. Praha: Portál, 2010. s. 170. ISBN 978-80-7367-683-4.

¹⁰² Tamtéž, s. 181.

ekonomické nebo sociální názory, objevující se v textech. Po přečtení článků se tyto názory podílí na utváření pohledu na danou věc u jednotlivých čtenářů. Pomocí textů lze také manipulovat s emocemi lidí, k čemuž autoři obvykle využívají citově zabarvená slova, určité společensky přijímané fráze, metafory, analogie a mnoho dalších způsobů. Při rozboru článků touto metodou můžeme tedy zjistit, jak autor ovlivňuje čtenáře. Jakým stylem mu předkládá realitu, co zdůrazňuje nebo jak pomocí jazyka a argumentů ovlivňuje náladu čtenáře. Obecně řečeno, nám tato metoda umožňuje hlubší vhled do toho, jak jsou určité texty napsány a zároveň jak konstruují a ovlivňují naše chápání světa.

Práce zkoumá mediální obraz Vladimira Putina během prvního roku rusko-ukrajinského konfliktu, který začal 24. února 2022. Cílem práce je popsat, jak je mediální obraz V. Putina tvořen ve vybraných internetových periodikách a jak se tento obraz v jednotlivých periodikách liší. Díky tématům souvisejícím s rusko-ukrajinským konfliktem se jméno Putina objevuje v článcích častěji než tomu bylo dříve.

Zdroji analytické části jsou články z období od 24. února 2022 do 24. února 2023, tedy během prvního roku rusko-ukrajinského konfliktu. Konkrétně se při výzkumu zaměřím na články z počátku války, období po půl roce jejího trvání a poté texty publikované okolo ročního „výročí“. Vzhledem k tomu, že vybrané zpravodajské portály mají odlišnou frekvenci vydávání článků, budu u iDnes a Parlamentních listů čerpat z jednoho dne v každém období, zatímco u Protiproudu z časového úseku čtrnácti dnů. V těchto dnech bylo na daných zpravodajských portálech publikováno celkem 332 článků. Po vyřazení nevyhovujících článků, kde VP nefiguroval, zůstalo ke zkoumání 122 článků. Z portálu iDnes byly vyřazeny také články, které jsou přístupné pouze pro členy s předplatným Premium. Do analýzy byly zahrnuty i duplikáty, kdy daný server zveřejňuje ve více článcích citace stejných osob nebo již dříve zmíněné informace. Čím častěji se čtenáři s určitým pohledem setkávají, tím ho považují za důležitější a spíše mu začnou věřit, což dokládá koncept priming.

Tabulka 1: Skladba vzorku článků

<i>Zpravodajský portál</i>	<i>Celkový počet článků</i>	<i>Články použité k analýze</i>
<i>iDnes</i>	<i>160</i>	<i>49</i>
<i>Parlamentní listy</i>	<i>114</i>	<i>56</i>
<i>Protiproud</i>	<i>58</i>	<i>17</i>

Výzkumné otázky pro tuto práci:

- 1) Jak je konstruován mediální obraz ruského prezidenta Vladimira Putina na vybraných zpravodajských portálech?
- 2) Jak se lišil mediální obraz V. Putina na vybraných zpravodajských portálech?

2.2 Vybraná média

Hlavním pramenem výzkumu se staly portály iDnes, Parlamentní listy a Protiproud. Tato média se od sebe výrazně odlišují. Zatímco iDnes bývá vnímán jako tradiční důvěryhodné médium, Parlamentní listy jsou považovány za zpravodajský a komentátorský web, který Nadační fond nezávislé žurnalistiky označil za „politický bulvár“. Oproti tomu Protiproud představuje jeden z čelních dezinformačních webů v ČR. Vzhledem k odlišnosti medií se předpokládá rozdíl mediálního obrazu Vladimira Putina.

2.2.1 iDnes.cz

Prvním z internetových periodik, které jsem si vybrala pro svůj výzkum, je portál iDnes. MAFRA zprovoznila tento zpravodajský portál již 12. ledna 1998.¹⁰³ Více než 20 let poskytuje svým čtenářům informace jak z domácího, tak i ze světového zpravodajství. Od počátku se autoři snažili, aby nebyl internetový portál pouze překopírováním tištěného protějšku. Hned na první stránce si mohl čtenář vybrat jiný jazyk než češtinu. Zároveň se zde objevily recenze hospod a hospůdek, audioklipy s výroky či celými rozhovory s různými osobnostmi, také zde probíhaly aukce obrazů a další jiné aktivity.¹⁰⁴

¹⁰³ Zpravodajský portál iDnes.cz. [online]. MAFRA. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-idnes.htm&cat=internet>

¹⁰⁴ PETERKA, Jiří. Jak MF Dnes a iDnes.cz přicházely na Internet. [online]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/mf-dnes-a-idnes-cz-vnbspobrazech/>

Podle fondu nezávislé žurnalistiky patří mezi nejčastější návštěvníky portálu iDnes středoškolsky vzdělaní lidé a jejichž věk se pohybuje mezi 20-49 lety. Obvykle jsou to lidé se středními až vyššími příjmy. Tato skupina tvořila přes 17 % populace obyvatel ČR nad 15 let.¹⁰⁵ Druhou největší skupinu konzumentů představují lidé ve věku 40-60 let obvykle se středoškolským nebo vysokoškolským vzděláním. Až 80 % z nich patřilo do nejvyšších socioekonomických tříd, tedy mezi vysokopříjmovou část populace. Tuto skupinu tvořilo 19 % populace ČR nad 15 let.¹⁰⁶ V loňském roce oslavil iDnes 25 let působení na online scéně. Od svého vzniku rozšířil nabídku pro své čtenáře o sportovní rubriku, placenou sekci iDnes Premium, kvízy nebo recepty.¹⁰⁷ V roce 2022 navštívilo webové stránky iDnes průměrně 6,2 milionů unikátních čtenářů každý měsíc. Nejvyhledávanějším tématem se stala válka na Ukrajině.¹⁰⁸

Portál iDnes zahrnuje do práce neboť disponuje rozsáhlou čtenářskou základnou. Zároveň ho populace vnímá jako důvěryhodný zdroj, což dokazují různé výzkumy. Například v roce 2011 se v průzkumu Mediaresearch umístil v důvěryhodnosti na druhém místě za ČT24 se 47 %.¹⁰⁹ Reuters Institute for the Study of Journalism z Oxfordské univerzity podniká pravidelně každý rok výzkum důvěryhodnosti médií. V roce 2016 se uskutečnil ve 40 zemích včetně České republiky. Portál iDnes se v tomto žebříčku umístil na pátém místě s 56 %. Věřilo mu více lidí, než např. serveru Aktuálně.cz.¹¹⁰ Při stejném výzkumu v roce 2020¹¹¹ si portál iDnes udržel pozici i procenta důvěryhodnosti jako v roce 2016.¹¹² Z výše zmíněných výzkumů vyplývá, že portálu iDnes důvěřuje okolo 50 % populace ČR. Jeho vliv na utváření mediálního obrazu Vladimira Putina se předpokládá u velké části populace značný.

¹⁰⁵ Výzkum: Češi a zpravodajství. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. [online]. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/aktuality/bezmala-40-cechu-se-zpravodajstvi-vyhyba-2/>

¹⁰⁶ Tamtéž

¹⁰⁷ VENTUROVÁ, Jitka. Portál iDNES.cz slaví 25. narozeniny, v archivu má přes 1,5 milionu článků. iDnes.cz. [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/idnes-cz-25-narozeniny.A230111_085525_mediahub_jpl

¹⁰⁸ Tamtéž

¹⁰⁹ NOVÁČEK, Ondřej. Web ČT24 je nejdůvěryhodnější, ukázal průzkum. ČT 24. [online]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/media/web-ct24-je-nejduveryhodnejsi-ukazal-pruzkum-258642>

¹¹⁰ Digital News Report, Reuters Institute for the Study of Journalism. [online]. Dostupné z: <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/czech-republic-2020/>

¹¹¹ Tento výzkum se opakoval o rok později, ale portál iDnes nebyl do této statistiky zahrnut.

¹¹² Digital News Report, Reuters Institute for the Study of Journalism. [online].

2.2.2 Parlamentní listy

Druhým zkoumaným médiem jsou Parlamentní listy. Jedná se o diskusi, zpravodajský a komentářový internetový portál, který se na mediální scéně objevil roku 2008.¹¹³ Nadační fond nezávislé žurnalistiky označil Parlamentní listy za „politický bulvár“. *„Je typický značně široký záběr politických a názorových článků. Díky tomu, že poskytuje platformu pro celé názorové politické spektrum, a to včetně těch názorů, které jsou typické pro tzv. antisystémové weby, tvoří pomyslný most mezi dvěma světy.“*¹¹⁴ Parlamentní listy mají svoje čtenáře jak mezi návštěvníky tradičních médií, jako je např. iDnes, tak i mezi alternativními weby, které zastupuje například Protiproud. Portál se zaměřuje na co největší čtenost s co nejmenšími náklady, čehož dosahuje pomocí výrazných titulků a poutavých témat pro čtenáře.¹¹⁵

V roce 2023 došlo k výměně majitele tohoto serveru. Novými majiteli se stali podnikatelé Marek Španěl a Slavomír Pavlíček, kteří si za hlavní cíl klado: *„Aby nebyl nikdo vyloučen ze společenské rozpravy pro jeho názory“*.¹¹⁶ Průměrná měsíční návštěvnost serveru Parlamentní listy za rok 2022 byla přes 5,7 milionů čtenářů.¹¹⁷ I toto médium má rozsáhlou čtenářskou základnu.

2.2.3 Protiproud

Posledním sledovaným médiem je Protiproud. Jeho majitelem je publicista Petr Hájek, který úzce spolupracoval s bývalým prezidentem ČR Václavem Klausem. V roce 2003 se stal ředitelem tiskového odboru prezidentské kanceláře a později i tiskovým mluvčím.

Protiproud se řadí mezi dezinformační weby. Některá společná kritéria těchto webů, se pokusili představit například Tarcza a Buker.¹¹⁸ Podle nich je typické, že obvykle není znám

¹¹³ Parlamentní listy. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. [online]. Dostupné z:

<https://www.nfnz.cz/rating/web/parlamentni-listy/>

¹¹⁴ Typologie domácích zpravodajských webů. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. [online]. Dostupné z:

<https://www.nfnz.cz/typologie-domacich-zpravodajskych-webu/>

¹¹⁵ URBAN, Tomáš. Radikální listy? Server Parlamentní listy je Mekka radikálů. Lidovky.cz. [online]. Dostupné z:

https://www.lidovky.cz/byznys/parlamentni-listy-jsou-radikalni-listy.A150817_124641_In_nazory_ELE

¹¹⁶ Změna v ParlamentníchListech.cz. Většinu získali vydavatelé Španěl a Pavlíček. Parlamentní listy.cz. [online]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Zmena-v-ParlamentnichListech-cz-Vetsinu-ziskali-vydavatele-Spanel-a-Pavlicek-737452>

¹¹⁷ KRÁTKÁ ŠPALOVÁ, Veronika – PASTÍR, Matěj – PŘÍVRATSKÝ, Jindřich – ČINČEROVÁ, Zuzana – ŠERÁK, Viktor.

Výroční zpráva o stavu české dezinformační scény pro rok 2022. Bezpečnostní centrum Evropské hodnoty.

[online]. Dostupné z: [https://europeanvalues.cz/wp-](https://europeanvalues.cz/wp-content/uploads/2023/04/CS_Vyrocní_zpráva_o_stavu_česke_dezinformacni_sceny_pro_rok_2022.pdf)

[content/uploads/2023/04/CS_Vyrocní_zpráva_o_stavu_česke_dezinformacni_sceny_pro_rok_2022.pdf](https://europeanvalues.cz/wp-content/uploads/2023/04/CS_Vyrocní_zpráva_o_stavu_česke_dezinformacni_sceny_pro_rok_2022.pdf)

¹¹⁸ TUDJMAN, Miroslav – MIKELIC, Nives. Information Science: Science about Information, misinformation and disinformation. Proceedings of Informing Science+Information Technology Education, 3, 1513-1527.

autor daného článku a čtenář si o něm tedy nemůže zjistit bližší informace, ani nalézt jeho kontakt. Mimo jiné se v textech lze dočíst neověřené informace, které tudíž nemusí být pravdivé. Často je také obsah zaujatý. Neplatí, že musí daný web splňovat všechny podmínky, aby byl mezi dezinformační weby zařazen. Za dobu, co takovéto weby působí na české scéně, vzniklo několik seznamů, které jmenují konkrétní portály a důvody jejich zařazení do této skupiny. Protiproud zařadil mezi dezinformační weby např. Josef Šlerka, Evropské hodnoty nebo novinářský web Neovlivni.cz.

Josef Šlerka nazval Protiproud ve svém článku Ohňostroj lží v České republice za jeden z největších dezinformačních webů u nás. „Mezi největšími konspiračními a dezinformačními stránkami jsou v ČR weby AC24.cz, CZ24 a Protiproud.“¹¹⁹ V jiném článku dokonce tvrdí, že „Protiproud zprostředkovává přímé působení ruské státní propagandy v českém prostředí“.¹²⁰ Toto činí díky překladům textů ze zahraničí, které čerpá nejčastěji z ruských serverů.

Fond nezávislé žurnalistiky označil Protiproud za konspirační web.¹²¹ Toto označení získal web díky konspiracím, které mezi své čtenáře často rozšiřuje. Takové chování je považováno za typický znak pro dezinformační weby. V současné době disponuje Protiproud koncovkou „.info“. Během invaze Ruska na Ukrajinu byl totiž předchozí server „Protiproud.cz“ zablokován.¹²² Průměrná měsíční návštěvnost tohoto serveru se v roce 2022 vyšplhala téměř na 630 000 čtenářů.¹²³

3. Výsledky výzkumu

V rámci provedené diskurzivní analýzy bylo sledováno, jak je utvářen mediální obraz V. Putina na jednotlivých zpravodajských portálech. Výňatků z článků bylo použito více než kolik vzniklo samotných textů, protože ruský prezident bývá v konkrétním textu zmíněn vícekrát.

¹¹⁹ ŠLERKA, Josef. Ohňostroj lží v České republice. Investigace.cz. [online]. Dostupné z:

<https://www.investigace.cz/ohnostroj-lzi-v-ceske-republice/>

¹²⁰ ŠLERKA, Josef. Květnové hvězdy mezi českými konspiračními a dezinformačními weby. Investigace.cz.

[online]. Dostupné z: <https://www.investigace.cz/kvete-hvezdy-mezi-ceskymi-konspiracnimi-a-dezinformacni-weby/>

¹²¹ Konspirační server Protiproud. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. [online]. Dostupné z:

<https://www.nfnz.cz/konspiracni-server-protiproud/>

¹²² GLASEROVÁ, Dominika – ŠINDLEROVÁ, Denisa. Internetové sdružení CZ.NIC zablokovalo kvůli útoku na Ukrajinu osm dezinformačních webů. ČT 24. [online]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/internetove-sdruzeni-cz-nic-zablokovalo-kvuli-utoku-na-ukrajinu-osm-dezinformacnich-webu-23278>

¹²³ Tamtéž.

V jednom článku se mohou objevovat pozitivní i negativní hodnocení, proto musely být rozebrány všechny segmenty zvlášť. Celkově ve sledovaném období převládá negativní hodnocení s četností 143 případů. Pozitivní hodnocení se oproti tomu objevuje pouze ve 23 případech, neutrální pak ve 116.

Tabulka 2: Četnost hodnocení Vladimira Putina v jednotlivých médiích

<i>Hodnocení</i>	<i>Celkový počet případů</i>	<i>iDnes</i>	<i>Parlamentní listy</i>	<i>Protiproud</i>
<i>Negativní</i>	143	76	65	2
<i>Neutrální</i>	116	61	34	21
<i>Pozitivní</i>	23	6	6	11

Z výše zmíněné tabulky lze poznat, že mezi jednotlivými zpravodajskými portály existují rozdíly. Negativní hodnocení se nejčastěji vyskytuje na iDnes a Parlamentních listech. Zatímco u Protiproudu převládá hodnocení neutrální, následuje pozitivní a na posledním místě negativní. Nicméně na žádném z portálů není utvářen obraz pouze z jedné strany, vždy se dají nalézt různé pohledy. Negativní hodnocení se vůči osobě Vladimira Putina objevuje hlavně v těchto případech:

- a) konkrétní spojení jména ruského prezidenta se zápornými výrazy (sankce, invaze, diktátor, agresor, Hitler, vrah, ...)
- b) odkazování na návrat do dob Sovětského svazu a ruského imperialismu
- c) pojmenování Vladimira Putina od dalších politických osobností (Joe Biden, Markéta Pekarová-Adamová, Miloš Zeman, Volodymyr Zelenskyj, atd).

Na druhou stranu pozitivní nahlížení na situaci lze nalézt v případech, kdy jsou citovány projevy Vladimira Putina. On sám svoje chování vysvětluje, obhajuje a překládá jako nutné. Další kladné hodnocení se objevuje v pasážích, kde chápe autor článku V. Putina jako ochránce proti rozpínavosti a chování západu. Neutrální výrazy přináší obvykle věty, kde je popisován jako osoba, stojící v čele Ruské federace, ve spojení s vyhlášením speciální vojenské operace nebo pokud byl využit pouze jako vedlejší zmínka pro jinou informaci.

3.1 iDnes

Na portálu iDnes je utvářen spíše negativní mediální obraz Vladimira Putina. Často ho uvádí jako muže, který vyhlásil ruskou invazi na Ukrajinu. Tento obraz lze nalézt v mnoha pasážích, pro ilustraci byla vybrána jedna z nich, která cituje Tomáše Zdechovského: „*Je to neomluvitelný akt agrese vůči suverénnímu státu. Ruský prezident Putin je osobně zodpovědný za všechny životy lidí, které během této invaze zemřou,*“¹²⁴ Vzhledem k tomu, že se invaze považuje za násilný vpád a on k němu dal rozkaz, ukazuje to jeho záporný obraz. Také zde pohlíží na ruského prezidenta pohlíženo jako na člověka, který dal povel k útoku, zaútočil, zahájil útok/agresi a další podobné výrazy. Podle slovníku spisovné češtiny bývá útok definován např. takto „*zahájení nebo podnícení války*“¹²⁵ a agrese jako „*verbální či tělesné chování, jehož cílem je způsobit újmu, ublížit druhému*“. Všechny tyto výrazy se pojí s negativním nahlížením na skutečnost a utvářely tedy i nepříznivý obraz V. Putina. V kontextu s rusko-ukrajinským konfliktem se také často objevuje slovo sankce. Jejich uvalení se vztahuje jak na celé Rusko, tak i na jeho prezidenta. Pojem sankce lze chápat v negativním významu a to v souvislosti s postihem (někoho za něco), tudíž je to opět podbarveno negativně. O sankcích hovořil např. tento segment: „*Zelenskyj vyzval světové vůdce, ať zřídí protiputinovskou koalici. Lídři by měli zasáhnout Rusko tvrdými sankcemi, které by měly mířit i na prezidenta Putina. Podle Zelenského chce Putin zničit Ukrajinu.*“¹²⁶ Pasáž obsahuje i další negativní prvky, které představuje např. spojení Putina s představou ničitele Ukrajiny. V článku popisujícím demonstrace v Praze před ruskou ambasádou najdeme odcitované transparenty, které obsahovaly nápisy popisující Putina jako vraha nebo osobu srovnatelnou s Hitlerem.¹²⁷

Silné záporné výrazy používají proti chování V. Putina naši, i zahraniční političtí představitelé. Ministryně obrany České republiky Jana Černochová nazývá ruského prezidenta banditou: „*Nejde o denacifikaci, demilitarizaci ani o mírovou misi, Putin se zachoval jako*

¹²⁴ VANÍČKOVÁ, Kateřina. Fiala: Došlo na nejhorší. Reakce musí být co nejtvrdí, míní Černochová. iDnes. [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rusko-utok-na-ukrajinu-reakce-ceskych-politiku.A220224_053939_domaci_vank

¹²⁵ Slovník spisovného jazyka českého. Ústav pro jazyk Akademie věd České republiky. [online]. Dostupné z: <https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=%C3%BAtok&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>

¹²⁶ VLČKOVÁ, Tereza – HRON, Jan. Ukrajina je ve válce, Rusko zaútočilo. Kyjev sestřelil šest letadel. iDnes. [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/ukrajina-rusko-vojenska-operace-donbas-putin.A220224_042358_zahranicni_vlc (18.6.) - dodělat

¹²⁷ JIRÁNKOVÁ, Karolína. Češi protestují proti invazi, ruskou ambasádu postříkali barvou. iDnes. [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rusko-ambasada-protestujici-konzulat.A220224_113635_domaci_jirk

bezohledný bandita.¹²⁸ Americký prezident Joe Biden používá výraz vyvrhel: „*Ruský prezident Vladimir Putin podle něj odmítl diplomacii a zvolil si cestu vyvrhele*.“¹²⁹ Český ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka ho označuje za člověka, který je odpovědný za ohrožení míru v Evropě. Britský premiér Boris Johnson označuje Putinův postup ohledně Ukrajiny jako „*cestu krveprolití a destrukce*“ nebo jako „*strašlivý a barbarský podnik*“.¹³⁰

V rámci historických argumentů je Putin brán jako člověka, který chce vrátit stav do dob Sovětského svazu. Válka by tedy podle těchto předpovědí nezůstala pouze na Ukrajině, ale rozšířila by se do mnoha dalších zemí, které bývaly součástí socialistického bloku, což dokládá tato pasáž napsaná novinářem: „*Ruský prezident Vladimir Putin se jen s Ukrajinou nespokojí, touží po obnově Sovětského svazu včetně rozhodujícího vlivu v bývalých satelitních státech, které jsou dnes v Evropské unii a NATO*.“¹³¹ Při komentování jeho projevů bývá označován za člověka, který překrucuje historii a vykládá ji nesprávným způsobem. „*Dějiny ale ukazují, že prezidentův výklad se nedrží skutečnosti*.“¹³²

Pozitivně pro ruského prezidenta vyznívají některé segmenty v článcích, které předkládají citace z jeho projevů. Putin rusko-ukrajinský konflikt nazývá vynuceným opatřením, ke kterému Rusko donutily západní země. „*Ruský prezident Vladimir Putin během čtvrtého setkání s velkými ruskými podnikateli prohlásil, že vstup ruských vojsk na Ukrajinu byl vynuceným opatřením. Rusku podle hlavy státu hrozila vážná bezpečnostní rizika, a proto ,nezbyly žádné šance pro jiný postup‘*.“¹³³ Kladně se k celé situaci vyjadřuje také Čína, která

¹²⁸ KOPECKÝ, Josef – NOVOTNÁ, Karolína. Rusko se dopouští zločinu proti míru, řekl Zeman. Přiznal, že se mýlil. iDnes. [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/prezident-milos-zeman-projev-ukrajina-rusko.A220224_073600_domaci_knn

¹²⁹ HAVLICKÁ, Kateřina – HRON, Jan. USA na Ukrajině válčit nebudou, řekl Biden. Obří sankce mají Rusko odříznout. iDnes. [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/usa-biden-ukrajina-putin-rusko-invaze-sankce.A220224_145252_zahranicni_jhr

¹³⁰ Putin si vybral krveprolití, válku a destrukci. Západ reaguje na invazi. iDnes. [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/joe-biden-rusko-ukrajina-valka-obeti-utok.A220224_050529_zahranicni_vlc

¹³¹ Putin sáhne i na další satelity SSSR, zašel dál než Brežněv, varují v Německu. iDnes. [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/invaze-ukrajina-rusko-sssr-vladimir-putin-prezident-zasah.A220224_112602_zahranicni_dtt

¹³² HRON, Jan. Putinův mylný výklad historie. Ukrajinské dějiny se vyvíjely nezávisle na Rusku. iDnes. [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/ukrajina-rusko-putin-historie-kyjevskarus.A220223_123427_zahranicni_jhr

¹³³ K Invazi jsem byl donucen, nešlo to jinak, hájil se Putin před podnikateli. iDnes. [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/putin-sankce-rusko-ukrajina-valka-invaze.A220224_191529_zahranicni_dape

odmítá tvrzení, že jde ze strany V. Putina o invazi a bude Rusku pomáhat překonat sankce, které západ uvalí.¹³⁴

3.2 Parlamentní listy

Parlamentní listy jsou oproti iDnes více komentátorské a diskusní. Tato skutečnost se projevuje tím, že zde najdeme nejméně neutrálních hodnocení. Lidé píšící do Parlamentních listů využívají silně expresivně zabarvená slova a to jak negativně, tak pozitivně. I na tomto portálu v celkovém hodnocení zůstává mediální obraz VP negativní.

Negativní hodnocení v Parlamentních listech se nejvíce spojuje s vyjádřením jiných osob. Nejde ale pouze o politiky, ale i o české novináře, herce, houslistu a mnoho dalších. Často jsou články koncipované jako koláže z twitterových příspěvků, ve kterých se jednotliví lidé k ruskému prezidentovi vyjadřují. Na rozdíl od iDnes to nejsou pouze citace z jejich projevů do médií. Ondřej Šimíček nazývá V. Putina vrahem nebo Hitlerem 21. století (*„Ovšem realita je taková, že jmenovaní podporují vrahy od Moskvy a Hitlera 21. století, Putina.“*), jeho podporovatele v naší zemi pojmenovává „henleinovci dneška“.¹³⁵ Houslista Jiří Fišer nazývá v rozhovoru Putina prasetem a měl by podle něj skončit před mezinárodním tribunálem. Vyjma zmíněných příkladů se VP spojuje s mnoha negativními vyjádřeními. Podle Von der Leyenové je Putin „zodpovědný za narušení světového bezpečnostního řádu“, útok na Ukrajinu je „barbarský“ a jeho argumenty „cynické“.¹³⁶ Dále je spojován s výrazy agrese, zaútočil, zmrzačil Ukrajinu, vraždění civilistů, bandita, boj proti demokracii, diktátor (*„A tím, že ho nebudeme potřebovat tolik, nebudeme také tolik platit diktátoru Putinovi na jeho válečné běsnění na Ukrajině, kde umírají lidé.“*¹³⁷), masový vrah, největší zločinec posledních dekád a další. Historické argumenty se zde příliš nenacházejí.

¹³⁴ Žádná invaze, Rusko hájí zájmy, tvrdí Čína. Změkčí sankce, viní USA z eskalace. iDnes. [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/cina-ukrajina-rusko-invaze.A220224_091521_zahranicni_jhr

¹³⁵ Tato místa ohrožena v ČR, zní z vysoka. A válka začala i u nás. Parlamentní listy.cz. [online]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Tato-mista-ohrozena-v-CR-zni-z-vysoka-A-valka-zacala-i-u-nas-693856>

¹³⁶ Von der Leyenová: Rusko neprojde! Chystáme tento krok. Parlamentní listy.cz [online]. Dostupné z: https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Von-der-Leyenova-Rusko-neprojde-Chystame-tento-krok-693859#google_vignette

¹³⁷ Pekarová: Říkají, že máme plynu dostatek. Nemám důvod jim nevěřit. Topili jste špatně. Parlamentní listy.cz. [online]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Pekarova-Rikaji-ze-mame-plynu-dostatek-Nemam-duvod-jim-neverit-Topili-jste-spatne-712233>

Pozitivní hodnocení je zde také spojeno s projevy V. Putina. Ocitované pasáže se ovšem liší od těch na iDnes. Autoři článků si vybírají z Putinových projevů i radikálnější úryvky. Příkladem může být tento: „*Veškerou odpovědnost za krveprolití bude mít na svědomí vládnoucí režim na Ukrajině, řekl Putin s tím, že považuje za nepřijatelné, aby vojáci pozvedli zbraně na obranu neonacistického režimu v Kyjevě.*“ Kromě tohoto projevu se na portálu Parlamentních listů nachází i dva explicitně kladné komentáře. V první z nich lze nalézt např. tuto pasáž: „*Ne. Putin může zaútočit kdekoliv, dokonce i na nás, ale jen v reakci na naše jednání. Pokud budeme vyhrožovat a nabízet vojáky proti Rusku, vytvoříme i takovouto možnost. Pokud ale budeme jednat a mluvit odpovědně a ne agresivně, nestane se to. Putin není žádný Hitler. Je to silný vůdce, který si nenechá nic líbit a když dostane facku, vrátí úder. Všechno, co se stalo, pečlivě připravil do nejmenších detailů (připomínám už v roce 2019 ruské pasy pro občany Donbasu a Luhanska), a myslím, že to bylo správné.*“ David Bohbot zde vyvrací výroky spojující Putina s Hitlerem a tvrdí, že Putin pouze reaguje na naše chování a není to jeho touha k rozpínavosti.¹³⁸ Druhý komentář podporuje tvrzení, že byl ruský prezident k válce donucen Západem, který ji vyprovokoval.¹³⁹

3.3 Protiproud

Protiproud je řazen mezi komentátorská internetová periodika. Od dvou předchozích zkoumaných portálů se tedy výrazně odlišuje. Mediální obraz VP shledávám převážně pozitivní, a to především díky tomu, že pouze dvě zkoumané pasáže, byly zařazeny jako negativní. Jedním z nich je popis od generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga, který o ruském prezidentovi říká, že chce „*jinou Evropu, chce Evropu, kde může kontrolovat své sousedy, kde může rozhodovat o tom, které země mohou a nemohou do NATO.*“¹⁴⁰ Tato pasáž se nachází v silně proruském článku, ale samotný ale samotný segment vychází vůči V. Putinovi negativně. Čtenář tudíž může nalézt i „druhý“ pohled na osobu ruského prezidenta. Druhý

¹³⁸ Cílem je získat celou Ukrajinu, myslí si zkušený expert. Parlamentní listy.cz. [online]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Cilem-je-ziskat-celou-Ukrajinu-mysli-si-zkuseny-expert-693871>

¹³⁹ Mýlili jsme se v Putinovi? Ne tak, jak si příznivci Západu myslí. Spisovatelka dala teorii na frak. Parlamentní listy.cz. [online]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Mylili-jsme-se-v-Putinovi-Ne-tak-jak-si-priznivci-Zapadu-mysli-Spisovatelka-dala-teorii-na-frac-730201>

¹⁴⁰ PROCHVATILOV, Vladimír. Mnichovská dohoda 2023: Nová Aliance ochotných. Rok po zahájení zástupné války, chuť na otevřenou. Chce NATO navázat na Hitlerův Plán Barbarossa? USA přesouvají do EU vojáky i výrobu zbraní. Kdy shodí i Moskva rukavice?. [online]. Dostupné z: <https://protiproud.info/politika/7033-mnichovska-dohoda-2023-nova-aliance-ochotnych-rok-po-zahajeni-zastupne-valky-chut-na-otevrenou-chce-nato-navazat-na-hitleruv-plan-barbarossa-usa-presouvaji-do-eu-vojaky-i-vyrobu-zbrani-kdy-shodi-i-moskva-rukavice.htm>

negativní segment se nachází v článku přímo od Petra Hájka, kde cituje z Fóra 24: „A že na osoby, co zde Putinovu válku omlouvají, musíme pohlížet jako na nepřátelské cizince, osoby pracující ve prospěch nepřítele.“¹⁴¹ Článek jako celek opět vyznívá pro rusky, ale ve výňatku citace z Fóra 24 je pohled negativní.

Pozitivní hodnocení V. Putina se na Protiproudu spojuje s překlady jeho projevů. Oproti Parlamentním listům a iDnes se zde ale nachází i značný počet kladných komentářů od jiných osob. Tito lidé ho považují za člověka, který má jasný plán (dobrý cíl) a jde si za ním. Také ho popisují jako „překážka k naplnění amerických plánů“,¹⁴² které jsou pro nás špatné. Mimo to zde ukazují momenty, kdy chtěl ruský prezident od NATO záruky, že se nebude dále rozpínat. Tyto záruky mu dány nebyly, není to tedy invaze z jeho strany, ale od Severoatlantické aliance.

I přes výše zmíněné body najdeme nejvíce segmentů vůči V. Putinovi neutrálních. Toto způsobuje skutečnost, že je zmíněn v článcích, které se nezabývají primárně rusko-ukrajinským konfliktem. Autoři článků často využívají V. Putina pouze jako člověk, na kterého je odkazováno nebo pomocí kterého se utváří negativní obraz jiných osob a událostí, např. naší vlády, Green Dealu a jiných.

3.4 Srovnání mediálních obrazů Vladimira Putina na jednotlivých portálech

Na portálu iDnes i Parlamentní listy je utvářen převážně negativní mediální obraz ruského prezidenta. I přes tuto shodu existují mezi oběma internetovými periodiky částečně odlišné postupy. Zatímco iDnes zveřejňuje převážně výňatky z projevů vysokých politických činitelů jednotlivých zemí, které většina společnosti běžně zná, Parlamentní listy často čerpají z twitterových příspěvků méně známých osob. Negativní obraz v článcích Parlamentních listů je zároveň často vytvářen silněji zabarvenými slovy, než u iDnes. Při porovnání četnosti negativních a neutrálních segmentů u obou periodik, existují také rozdíly. IDnes, patřící tradičně mezi důvěryhodná média, má výrazně vyšší podíl neutrálních pasáží. Je to dáno

¹⁴¹ HÁJEK, Petr. Temné tóny vstříc žoldákově inauguraci: Kam jinam před nástupem, než do Mnichova? Británie dodá náckům rakety dlouhého doletu. Operace Barbarossa 2 před spuštěním? Musejí nás prý co nejrychleji pozavírat. [online]. Dostupné z: <https://protiproud.info/politika/7023-temne-tony-vstřic-zoldakove-inauguraci-kam-jinam-pred-nastupem-nez-do-mnichova-britanie-doda-nackum-rakety-dlouheho-doletu-operace-barbarossa-2-pred-spustenim-museji-nas-pry-co-nejrychleji-pozavirat.htm>

¹⁴² KULHAVÝ, Jindřich. Žebrácká opera v Bruselu: Herecká šmíra z kyjevské laboratoře. Nejen na biologické zbraně USA. Ale i na likvidaci chatrných zbytků svobod. Kyjev do EU? Naopak! Ukrajinizace Evropy! V Centrále 4. říše tleskal i Fiala. Platíme jim to my. [online]. Dostupné z: <https://protiproud.info/politika/7003-zebracka-opera-v-bruselu-herecka-smira-z-kyjevske-laboratore-nejen-na-biologicke-zbrane-usa-ale-i-na-likvidaci-chatrnych-zbytku-svobod-kyjev-do-eu-naopak-ukrajinizace-evropy-v-centrale-4-rise-tleskal-i-fiala-platime-jim-to-my.htm>

hlavně tím, že novináři píšící dané články, příliš nepoužívají expresivní výrazy. Svým čtenářům pouze předávají určitou informaci. Oproti tomu autoři článků v Parlamentních listech citují nebo sami používají silně citově zabarvené výrazy.

Odlišně si v utváření mediálního obrazu V. Putina stojí portál Protiproud, který se tradičně řadí mezi dezinformační weby. Nejvíce pasáží bylo zařazeno mezi neutrální, dochází pomocí nich ke kritice naší vlády, politiky NATO, EU, Green Dealu a podobně. Ruský prezident je naopak obhajován, chválen a popisován jako osoba, která nás chrání.

Výzkum provedený v bakalářské práci provázela určitá úskalí. Jako první lze zmínit velké množství materiálu, celkem 332 článků, které bylo potřeba zpracovat. Dále bylo velmi obtížné roztrždit dané pasáže na negativní, neutrální a pozitivní. Členění by mělo být co nejvíce objektivní, ale nevnášet do analýzy vlastní názor, je často obtížné. Časové období vybrané pro výzkum bylo omezeno na jeden rok. Mediální obraz ruského prezidenta se za tuto dobu na jednotlivých portálech příliš neměnil. Pokud bychom chtěli vidět posuny a změny během celého konfliktu, bylo by potřeba výzkum zopakovat a zvolit delší časový úsek ke zkoumání.

Závěr

Tato práce se zabývá utvářením mediálního obrazu ruského prezidenta Vladimira Putina během prvního roku rusko-ukrajinského konfliktu na třech vybraných zpravodajských portálech. Výzkum cílí na tři naprosto odlišná média a to iDnes, Parlamentní listy a Protiproud. Zatímco iDnes řadíme mezi klasická důvěryhodná média, Protiproud se naopak nachází ve skupině dezinformačních webů. Kompromisem mezi těmito dvěma portály jsou Parlamentní listy.

Práce nejprve předloží teoretický rámec, kde nastíní vztah mezi Ruskem a Ukrajinou v historické perspektivě. Zároveň je představí osobnost Vladimira Putina, jejíž mediální obraz byl poté zkoumán v médiích.

Analýza probíhala v předem stanovených časových obdobích. První období bylo ihned po vypuknutí války, druhé po půl roce jejího trvání a třetí po roce trvání konfliktu. Celkem bylo do výzkumu zařazeno 122 článků a v nich dohromady 282 segmentů, které se pojily k Vladimiru Putinovi. Zkoumání těchto pasáží proběhlo pomocí diskurzivní analýzy a došlo k jejich rozřazení do předem stanovených kategorií na neutrální, negativní nebo pozitivní. Hlavní dvě výzkumné otázky stanovené pro tuto práci zněly: Jak je konstruován mediální obraz ruského prezidenta Vladimira Putina na vybraných zpravodajských portálech? Jak se lišil mediální obraz V. Putina na vybraných zpravodajských portálech?

Konstruování mediálního obrazu Vladimira Putina na portálu iDnes je spíše negativní. I přes to, že se zde nachází mnoho neutrálních informací. Negativní výrazy spojené s osobou ruského prezidenta zaznívají obvykle v citátech vysokých politických činitelů, kteří se k dané situaci vyjadřují. V. Putin zde nazývají agresorem, mužem, který zaútočil, dal rozkaz k invazi atd. Oproti tomu pozitivní informace o jeho osobě může čtenář nalézt např. v článcích, kde se nachází citace z jeho projevů. Parlamentní listy konstruují také negativní mediální obraz V. Putina. Na tomto portálu množství záporných výrazů výrazně převyšuje neutrální a pozitivní pasáže. Jsou zde využívána silněji citově zabarvená slova např. vrah, diktátor, největší zločinec posledních dekád a podobně. Na opačné straně se nachází Protiproud, který má více pozitivních než negativních úryvků. Vladimira Putina představuje obvykle jako člověk s dobrými plány a snahou ochránit nás před západem nebo jako někoho, kdo byl západem k akci donucen. Skutečností ale zůstává, že nejvíce částí je neutrálních, což způsobuje

skutečnost, že ruský prezident slouží jako prostředník k utváření negativních obrazů jiných osob a událostí.

V rámci druhé zkoumané otázky bylo zjištěno, že utváření negativního mediálního obrazu ruského prezidenta se na portálech iDnes a Parlamentní listy lišilo. Druhý ze zmíněných periodik využívá výrazně více záporných komentářů, než iDnes. Také cituje silněji citově zabarvená slova a emotivnější projevy. Protiproud se od obou odlišuje již v hlavním bodě, utvářený obraz je pozitivní. Předpoklad, že se budou mediální obrazy Vladimira Putina na jednotlivých periodikách odlišovat, byl správný.

Seznam použité literatury

BENEŠ, Vít – DRULÁK, Petr. ed. Metodologie výzkumu politiky. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2019. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-283-8.

ČECHOVÁ, Martina – MERZOVÁ, Radana – MOKRYK, Radomyr – OLŠOVSKÝ, Miroslav – PAZDIOROVÁ, Helena et al. Poloostrov Krym: od křižovatky kultur k ruské kolonii: Řecko - Řím - Byzanc - Osmanská říše - Krymský chanát - Ruské impérium - Sovětský svaz - Ukrajina - Ruská federace: kolektivní monografie. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 2022. ISBN 978-80-86420-85-1.

ČERVENKA, Jan. Agenda-setting: teoretické přístupy. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. ISBN 978-80-7330-151-4.

GALEOTTI, Mark. Putinovy války: od Čečenska po Ukrajinu. Přeložil Alena BYRNE. Praha: Bourdon, 2023. ISBN 978-80-7611-074-8.

GEVORKJAN, Natalija – KOLESNIKOV, Andrej Ivanovič – TIMAKOVA, Natal'ja. Putin - z první ruky. Praha: Práh, 2000. ISBN 80-7252-024-5.

JIRÁK, Jan – KÖPPLOVÁ, Barbara. Masová média. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.

JIRÁK, Jan. Politická komunikace a média. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0182-6.

MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.

PLOKHY, Serhii. Brány Evropy: dějiny Ukrajiny. Přeložil Richard JANDA. Brno: Jota, 2023. ISBN 978-80-7689-062-6.

PONS, Frédéric. Vladimir Putin. Přeložil Marie FAREH. Praha: Ottovo nakladatelství, 2019. ISBN 978-80-7451-751-8.

REITSCHUSTER, Boris. Vladimir Putin: kam kráčíš, Rusko? České vyd. 1. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006. ISBN 80-7360-430-2.

RYCHLÍK, Jan – ZILYNSKYJ Bohdan, MAGOCSI, Paul R. Dějiny Ukrajiny. Druhé vydání. Praha: NLN, 2022. Dějiny států. ISBN 978-80-7422-849-0.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

ŠVANKMAJER, Milan. Dějiny Ruska. 4. rozš. vyd. Praha: Lidové noviny, 2004. Dějiny států. ISBN 80-7106-658-3.

TUDJMAN, Miroslav – MIKELIC, Nives. Information Science: Science about Information, misinformation and disinformation. Proceedings of Informing Science+Information Technology Education, 3, 1513-1527.

TRAMPOTA, Tomáš – VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. Metody výzkumu médií. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

ULBRECHTOVÁ, Helena. Fenomén Krym: bájná Taurida, nebo sovětský ráj?: po stopách historické a literární paměti poloostrova : výzkumný program Evropa a stát - mezi barbarstvím a civilizací. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v.v.i., pro Kancelář Akademie věd ČR, 2020. ISBN 978-80-200-3227-0.

VYDRA, Zbyněk – ŘOUTIL, Michal – KOMENDOVÁ, Jitka – HLOUŠKOVÁ, Kateřina – TÉRA, Michal. Dějiny Ruska. Vydání druhé. Praha: NLN, 2022. Dějiny států. ISBN 978-80-7422-903-9.

Seznam použitých internetových zdrojů

BAHOUNKOVÁ, Petra. Putin zpochybnil státnost Ukrajiny, uznal nezávislost jejích východních území. ČT 24. [online]. [cit. 27.1.2024]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/putin-zpochybnil-statnost-ukrajiny-uznal-nezavislost-jejich-vychodnich-uzemi-23079>

BÁRTEK, Tomáš. Maxwell McCombs: Agenda setting: nastolování agendy – masová média a veřejné mínění recenzní stať. [online]. [cit. 17.4.2024]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/do/fss/SOCIOLOGIE/57823/26143701/26503523/MS_recenze_bartek.pdf

BUCHTIK, Martin – HOREJŠ, Nikola. Ruská agrese proti Ukrajině: Analýza nálad české veřejnosti. Stem. [online]. [cit. 27.11.2023]. Dostupné z:

https://www.stem.cz/wp-content/uploads/2022/04/STEM_Ruska_agrese_proti_Ukrajině_analyza_nalad_ceske_veřejnosti_VER.pdf

Cílem je získat celou Ukrajinu, myslí si zkušený expert. Parlamentní listy.cz. [online]. [cit. 30.5.2024]. Dostupné z:

<https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Cilem-je-ziskat-celou-Ukrajinu-mysli-si-zkuseny-expert-693871>

ČERVENKA, Jan. Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu – podzim 2023. Centrum pro výzkum veřejného mínění. [online]. [cit. 3.2.2024]. Dostupné z:

https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5739/f9/pm231218.pdf

ČERVENKA, Jan. Sympatie české veřejnosti k některým zemím – podzim 2023. Centrum pro výzkum veřejného mínění. [online]. [cit. 3.2.2024]. Dostupné z:

https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5743/f9/pm231221.pdf

Digital News Report, Reuters Institute for the Study of Journalism. [online]. [cit. 4.2.2024].

Dostupné z: <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/czech-republic-2020/>

Druhá minská dohoda a strategický význam Ukrajiny. Asociace pro mezinárodní otázky. [online]. [cit. 17.4. 2024]. Dostupné z:

<https://www.ft.com/content/21b8f98e-b2a5-11e4-b234-00144feab7de>

DUMOULIN, Marie. Ukraine, Russia and the Minsk agreements: A post-mortem. European council on foreign relations. [online]. [cit. 17.4.2024]. Dostupné z:

<https://ecfr.eu/article/ukraine-russia-and-the-minsk-agreements-a-post-mortem/>

Full text of the Minsk agreement. Financial Times. [online]. [cit. 17.4.2024]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/21b8f98e-b2a5-11e4-b234-00144feab7de>

GLASEROVÁ, Dominika – ŠINDLEROVÁ, Denisa. Internetové sdružení CZ.NIC zablokovalo kvůli útoku na Ukrajinu osm dezinformačních webů. ČT 24. [online]. [cit. 17.11.2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/internetove-sdruzeni-cz-nic-zablokovalo-kvuli-utoku-na-ukrajinu-osm-dezinformacnich-webu-23278>

HÁJEK, Petr. Temné tóny vstříc žoldákově inauguraci: Kam jinam před nástupem, než do Mnichova? Británie dodá náckům rakety dlouhého doletu. Operace Barbarossa 2 před spuštěním? Musejí nás prý co nejrychleji pozavírat. [online]. [cit. 10.6.2024]. Dostupné z: <https://protiproud.info/politika/7023-temne-tony-vstric-zoldakove-inauguraci-kam-jinam-pred-nastupem-nez-do-mnichova-britanie-doda-nackum-rakety-dlouheho-doletu-operace-barbarossa-2-pred-spustenim-museji-nas-pry-co-nejrychleji-pozavirat.htm>

HAVLICKÁ, Kateřina – HRON, Jan – ČTK. USA na Ukrajině válčit nebudou, řekl Biden. Obří sankce mají Rusko odříznout. iDnes. [online]. [cit. 5.6.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/usa-biden-ukrajina-putin-rusko-invaze-sankce.A220224_145252_zahranicni_jhr

Hodnocení vztahu občanů České republiky k vybraným zemím Evropy a světa během války na Ukrajině. Stem. [online]. [cit. 27.11.2023]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/hodnoceni-vztahu-obcanu-ceske-republiky-k-vybranim-zemim-evropy-a-sveta-behem-valky-na-ukrajine-2/>

HOŘEJŠ, Nikola – TRUHLÁ, Helena. Dopady války: Češi se bojí více zdražování a nedostatku plynu než uprchlické krize. Stem. [online]. [cit. 27.11.2023]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/dopady-valky-cesi-se-boji-vice-zdrazovani-a-nedostatku-plynu-nez-uprchlicke-krize/>

HOSENSEIDLOVÁ, Petra – ZEMAN, Drahoslav. Správné rozhodnutí a preventivní úder, řekl Putin o invazi na Ukrajinu. Jen imperiální ambice, reaguje Kyjev. ČT 24. [online]. [cit. 27.1.2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/spravne-rozhodnuti-a-preventivni-uder-rekl-putin-o-invazi-na-ukrajinu-jen-imperialni-ambice-reaguje-20668>

HRON, Jan. Putinův mylný výklad historie. Ukrajinské dějiny se vyvíjely nezávisle na Rusku. iDnes. [online]. [cit. 9.6.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/ukrajina-rusko-putin-historie-kyjevska-rus.A220223_123427_zahranicni_jhr

Institut politického marketingu, Framing. [online]. [cit. 17.4.2024]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/framing>

Institut politického marketingu, Priming. [online]. [cit. 17.4.2024]. Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/priming>

JIRÁNKOVÁ, Karolína. Češi protestují proti invazi, ruskou ambasádu postříkali barvou. iDnes. [online]. [cit. 9.6.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rusko-ambasada-protestujici-konzulat.A220224_113635_domaci_jirk

K Invazi jsem byl donucen, nešlo to jinak, hájil se Putin před podnikateli. iDnes. [online]. [cit. 18.6.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/putin-sankce-rusko-ukrajina-valka-invaze.A220224_191529_zahranicni_dape

Konspirační server Protiproud. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. [online]. [cit. 17.11.2023]. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/konspiracni-server-protiproud/>

KOPECKÝ, Josef – NOVOTNÁ, Karolína. Rusko se dopouští zločinu proti míru, řekl Zeman. Přiznal, že se mýlil. iDnes. [online]. [cit. 18.6.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/prezident-milos-zeman-projev-ukrajina-rusko.A220224_073600_domaci_knn

KOPEČNÝ, Ondřej. Vláda slíbila zakročit proti střetu zájmů. Zatím se odvážila jen k dílčím krokům. Transparency International. [online]. [cit. 17.6.2024]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/vlada-slibila-zakrocit-proti-stretu-zajmu-zatim-se-odvazila-jen-k-dilcim-krokum/>

KRÁTKÁ ŠPALOVÁ, Veronika – PASTÍR, Matěj – PŘÍVRATSKÝ, Jindřich – ČINČEROVÁ, Zuzana – ŠERÁK, Viktor. Výroční zpráva o stavu české dezinformační scény pro rok 2022. Bezpečnostní centrum Evropské hodnoty. [online]. [cit. 11.11.2023]. Dostupné z: https://europeanvalues.cz/wp-content/uploads/2023/04/CS_Vyrocní_zpráva_o_stavu_česke_dezinformacni_sceny_pro_rok_2022.pdf

KULHAVÝ, Jindřich. Žebrácká opera v Bruselu: Herecká šmíra z kyjevské laboratoře. Nejen na biologické zbraně USA. Ale i na likvidaci chatrných zbytků svobod. Kyjev do EU? Naopak! Ukrajinizace Evropy! V Centrále 4. říše tleskal i Fiala. Platíme jim to my. [online]. [cit. 10.6.2024]. Dostupné z: <https://protiproud.info/politika/7003-zebracka-opera-v-bruselu-herecka-smira-z-kyjevske-laboratore-nejen-na-biologicke-zbrane-usa-ale-i-na-likvidaci-chatrnych-zbytku-svobod-kyjev-do-eu-naopak-ukrajinizace-evropy-v-centrale-4-rise-tleskal-i-fiala-platime-jim-to-my.htm>

Metting of the Valdai International Discussion Club. [online]. [cit. 27.1.2024]. Dostupné z: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/53151>

Mýlili jsme se v Putinovi? Ne tak, jak si příznivci Západu myslí. Spisovatelka dala teorii na frak. Parlamentní listy.cz. [online]. [cit. 30.5.2024]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Mylili-j sme-se-v-Putinovi-Ne-tak-jak-si-priznivci-Zapadu-mysli-Spisovatelka-dala-teorii-na-frak-730201>

NOVÁČEK, Ondřej. Web ČT24 je nejdůvěryhodnější, ukázal průzkum. ČT 24. [online]. [cit. 4.2.2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/media/web-ct24-je-nejduveryhodnejsi-ukazal-pruzkum-258642>

Parlamentní listy. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. [online]. [cit. 11.11.2023]. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/rating/web/parlamentni-listy/>

Pekarová: Říkají, že máme plynu dostatek. Nemám důvod jim nevěřit. Topili jste špatně. Parlamentní listy.cz. [online]. [cit. 5.6.2024]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Pekarova-Rikaji-ze-mame-plynu-dostatek-Nemam-duvod-jim-neverit-Topili-jste-spatne-712233>

PETERKA, Jiří. Jak MF Dnes a iDnes.cz přicházely na Internet. [online]. [cit. 14.10.2023]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/mf-dnes-a-idnes-cz-vnbspobrazech/>

PROCHVATILOV, Vladimír. Mnichovská dohoda 2023: Nová Aliance ochotných. Rok po zahájení zástupné války, chuť na otevřenou. Chce NATO navázat na Hitlerův Plán Barbarossa? USA přesouvají do EU vojáky i výrobu zbraní. Kdy shodí i Moskva rukavice?. [online]. [cit. 10.6.2024]. Dostupné z: <https://protiproud.info/politika/7033-mnichovska-dohoda-2023-nova-aliance-ochotnych-rok-po-zahajeni-zastupne-valky-chut-na-otevrenou-chce-nato>

[navazat-na-hitleruv-plan-barbarossa-usa-presouvaji-do-eu-vojaky-i-vyrobu-zbrani-kdy-shodi-i-moskva-rukavice.htm](#)

Putin sáhne i na další satelity SSSR, zašel dál než Brežněv, varují v Německu. iDnes. [online]. [cit. 18.6.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/invaze-ukrajina-rusko-sssr-vladimir-putin-prezident-zasah.A220224_112602_zahranicni_dtt

Putin si vybral krveprolití, válku a destrukci. Západ reaguje na invazi. iDnes. [online]. [cit. 9.6.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/joe-biden-rusko-ukrajina-valka-obeti-utok.A220224_050529_zahranicni_vlc

Slovník spisovného jazyka českého. Ústav pro jazyk Akademie věd České republiky. [online]. [cit. 9.6.2024]. Dostupné z: <https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=%C3%BAtok&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>

STRAŠÍKOVÁ, Lucie. Ukrajina si připomíná hladomor, který zemi postihl ve 30. letech. ČT 24. [online]. [cit. 7.2.2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/archiv/ukrajina-si-pripomina-hladomor-ktery-zemi-postihl-ve-30-letech-143759>

ŠLERKA, Josef. Květnové hvězdy mezi českými konspiračními a dezinformačními weby. Investigace.cz. [online]. [cit. 11.11.2023]. Dostupné z: <https://www.investigace.cz/kvete-hvezdy-mezi-ceskymi-konspiracnimi-a-dezinformacni-weby/>

ŠLERKA, Josef. Ohňostroj lží v České republice. Investigace.cz. [online]. [cit. 11.11.2023]. Dostupné z: <https://www.investigace.cz/ohnostroj-lzi-v-ceske-republice/>

Tato místa ohrožena v ČR, zní z vysoka. A válka začala i u nás. Parlamentní listy.cz. [online]. [cit. 30.5.2024]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Tato-mista-ohrozena-v-CR-zni-z-vysoka-A-valka-zacala-i-u-nas-693856>

Tato místa ohrožena v ČR, zní z vysoka. A válka začala i u nás. Parlamentní listy.cz. [online]. [cit. 27.5.2024]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Tato-mista-ohrozena-v-CR-zni-z-vysoka-A-valka-zacala-i-u-nas-693856>

TRUČHLÁ, Helena. V bezpečnosti a ochraně proti Rusku spoléhá veřejnost na EU, vyplývá z nových dat. Prorusky orientovaných lidí ve společnosti nepřibývá. Stem. [online]. [cit. 27.11.2023]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/v-bezpecnosti-a-ochrane-proti-rusku-spoleha-verejnost-na-eu-vyplyva-z-novych-dat-prorusky-orientovanych-lidi-ve-spolecnosti-nepribyva/>

TUMIS, Stanislav. Vláda Vladimira Putina v prvních dvou funkčních obdobích (2000-2008). Encyklopedie migrace. [online]. [cit. 9.2.2024]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/vlada-vladimira-putina-prvnich-dvou-funkcnich-obdobich-2000-2008/>

Typologie domácích zpravodajských webů. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. [online]. [cit. 11.11.2023]. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/typologie-domacich-zpravodajskych-webu/>

URBAN, Tomáš. Radikální listy? Server Parlamentní listy je Mekka radikálů. Lidovky.cz. [online]. [cit. 11.11.2023]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/parlamentni-listy-jsou-radikalni-listy.A150817_124641_In_nazory_ELE

VANÍČKOVÁ, Kateřina. Fiala: Došlo na nejhorší. Reakce musí být co nejtvrdší, míní Černochová. iDnes. [online]. [cit. 9.6.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rusko-utok-na-ukrajinu-reakce-ceskych-politiku.A220224_053939_domaci_vank

VENTUROVÁ, Jitka. Portál iDNES.cz slaví 25. narozeniny, v archivu má přes 1,5 milionu článků. iDnes.cz. [online]. [cit. 5.11.2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/idnes-cz-25-narozeniny.A230111_085525_mediahub_jpl

VLČKOVÁ, Tereza – HRON, Jan. Ukrajina je ve válce, Rusko zaútočilo. Kyjev sestřelil šest letadel. iDnes. [online]. [cit. 18.6.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/ukrajina-rusko-vojenska-operace-donbas-putin.A220224_042358_zahranicni_vlc

Von der Leyenová: Rusko neprojde! Chystáme tento krok. Parlamentní listy.cz [online]. [cit. 30.5.2024]. Dostupné z: https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Von-der-Leyenova-Rusko-neprojde-Chystame-tento-krok-693859#google_vignette

Výzkum: Češi a zpravodajství. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. [online]. [cit. 5.11.2023]. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/aktuality/bezmala-40-cechu-se-zpravodajstvi-vyhyba-2/>

Zákaz vlastnictví médií politiky bude v zákoně o střetu zájmů zřejmě přísnější. Aktuálně. cz. [online]. [cit. 17.4.2023]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/zakaz-vlastnictvi-medii-politiky-bude-v-zakone-o-stretu-zajm/r~e3f895320c2811eea25a0cc47ab5f122/>

Změna v ParlamentníchListech.cz. Většinu získali vydavatelé Španěl a Pavlíček. Parlamentní listy.cz. [online]. [cit. 11.11.2023]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Zmena-v-ParlamentnichListech-cz-Vetsinu-ziskali-vydavatele-Spanel-a-Pavlicek-737452>

Zpravodajský portál iDnes.cz. MAFRA. [online]. [cit. 14.10.2024]. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-idnes.htm&cat=internet>

Žádná invaze, Rusko hájí zájmy, tvrdí Čína. Změkčí sankce, viní USA z eskalace. iDnes. [online]. [cit. 9.6.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/cina-ukrajina-rusko-invaze.A220224_091521_zahranicni_jhr

Seznam tabulek

Tabulka 1 Skladba vzorku článků.....	27
Tabulka 2 Četnost hodnocení Vladimira Putina v jednotlivých médiích.....	31